

Na temelju članka 17. stavka 3. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 46/07, 84/08, 55/11), ministar poljoprivrede donosi

PRAVILNIK

O INFORMIRANJU POTROŠAČA O HRANI

Poglavlje I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

(1) Ovaj Pravilnik predstavlja temelj za osiguranje visoke razine zaštite potrošača vezano za informiranje o hrani, uzimajući u obzir razlike u percepciji potrošača i njihove potrebe za podacima, istovremeno osiguravajući nesmetano funkcioniranje tržišta.

(2) Ovim se Pravilnikom utvrđuju opći principi, zahtjevi i odgovornosti vezane za informiranje o hrani, a posebno za označavanje hrane. Utvrđuju se načini kojima se potrošačima jamči pravo na informacije i procedure za informiranje o hrani, uzimajući u obzir potrebu za omogućavanjem opravdane fleksibilnosti radi reagiranja na budući razvoj i nove zahtjeve za informiranjem.

(3) Ovaj se Pravilnik primjenjuje na subjekte u poslovanju s hranom u svim fazama proizvodnje hrane i stavljanja na tržište ako njihove djelatnosti uključuju pružanje informacija o hrani potrošačima. Primjenjuje se na svu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču, uključujući hranu koju isporučuju objekti javne prehrane i hranu namijenjenu opskrbi objekata javne prehrane.

(4) Ovaj se Pravilnik primjenjuje na ugostiteljske usluge koje pružaju prijevoznika poduzeća u slučaju polaska iz država članica Europske Unije i/ili Republike Hrvatske.

(5) Ovaj se Pravilnik primjenjuje ne dovodeći u pitanje zahtjeve označavanja propisane posebnim propisima, a koji se primjenjuju na određenu hranu.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktom Europske unije:

Uredbom (EU) br. 1169/2011 Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pružanju informacija o hrani potrošačima, izmjenama i dopunama Uredaba (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskoga parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage

Direktive komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća, Direktiva komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011).

Članak 3.

Definicije

(1) U smislu ovoga Pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) »hrana«, »propisi o hrani«, »poslovanje s hranom«, »subjekt u poslovanju s hranom«, »maloprodaja«, »stavljanje na tržište« i »krajnji potrošač« iz članka 2. i 3. Zakona o hrani^[1];

(b) »prerada«, »neprerađeni proizvodi« i »prerađeni proizvodi« iz članka 2. Pravilnika o higijeni hrane (»Narodne novine« broj 99/07, 27/08, 118/09)^[2];

(c) »prehrambeni enzimi« iz točke (a) stavka 2. članka 3. Pravilnika o prehrambenim enzimima (»Narodne novine« broj 86/10)^[3];

(d) »prehrambeni aditivi«, »pomoćne tvari u procesu proizvodnje« i »nosači« iz točaka (a) i (b) stavka 2. članka 3., te točke 5. Priloga I. Pravilnika o prehrambenim aditivima (»Narodne novine« broj 62/10, 62/11, 135/11 i 79/12)^[4];

(e) »arome« iz točke (a) stavka 2. članka 3. Pravilnika o aromama (»Narodne novine« broj 86/10)^[5];

(f) »meso«, »strojno otkošteno meso«, »mesni pripravci«, »proizvodi ribarstva« i »mesni proizvodi« iz Priloga I. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla (»Narodne novine« broj 99/07, 28/10, 45/11)^[6];

(g) »oglašavanje« iz članka 3. Zakona o nedopuštenom oglašavanju (»Narodne novine« broj 43/09).

(2) Primjenjuju se i sljedeće definicije:

(a) »informacije o hrani« su informacije koje se odnose na hranu, a daju se krajnjem potrošaču putem etikete, popratnog materijala ili na bilo koji drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije;

(b) »propisi o informacijama o hrani« su odredbe kojima je uređeno područje informacija o hrani, a posebno označavanje, uključujući opća pravila koja se primjenjuju na svu hranu u posebnim okolnostima ili na određene kategorije hrane i pravila koja se primjenjuju samo na određenu hranu;

(c) »obvezne informacije o hrani« su podaci koje je potrebno pružiti krajnjem potrošaču u skladu s odredbama propisa Republike Hrvatske;

(d) »objekt javne prehrane« je bilo koji objekt (uključujući vozilo ili nepokretni ili pokretni štand), kao što su restorani, kantine, škole, bolnice i ugostiteljski objekti u kojima se, u okviru njihove djelatnosti, hrana priprema za izravnu konzumaciju krajnjem potrošaču;

(e) »*pretpakirana hrana*« je svaki pojedinačni proizvod koji se, kao takav, prezentira krajnjem potrošaču i objektima javne prehrane, a koji se sastoji od hrane i ambalaže u koju je hrana stavljena prije nego je ponuđena za prodaju, bilo da ambalaža u potpunosti ili samo djelomično zatvara hranu, ali u svakom slučaju na način da sadržaj ne može biti promijenjen bez otvaranja ili promjene ambalaže; »pretpakirana hrana« ne uključuje hranu pakiranu na prodajnom mjestu na zahtjev potrošača ili pretpakiranu za izravnu prodaju;

(f) »*sastojak*« je bilo koja tvar ili proizvod, uključujući arome, prehrambene aditive i prehrambene enzime, te bilo koji sastavni dio složenog sastojka, a koji se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane i koji se nalazi u gotovom proizvodu, čak i u izmijenjenom obliku; rezidue se ne smatraju »sastojcima«;

(g) »*mjesto podrijetla*« je bilo koje mjesto koje se navodi kao mjesto iz kojeg potječe hrana, i nije »zemlja podrijetla« kako je utvrđeno člancima od 24. do 27. Carinskog zakona (»Narodne novine« broj 78/99., 117/99., 73/00., 92/01., 47/03., 140/05., 138/06., 60/08. i 45/09.); ime, naziv ili adresa subjekta u poslovanju hranom na etiketi ne smatra se zemljom podrijetla ili mjestom podrijetla hrane u smislu ovoga Pravilnika;

(h) »*složeni sastojak*« je sastojak proizveden od više sastojaka;

(i) »*etiketa*« je bilo koja oznaka, robna marka, znak, slikovni ili drugi opisni prikaz, napisan, tiskan, otisnut, označen, reljefan ili utisnut na ili pričvršćen za ambalažu ili spremnik s hranom;

(j) »*označavanje*« su bilo koje riječi, podaci, trgovački nazivi, nazivi robnih marki, slikovni prikazi ili simboli koji se odnose na hranu, a nalaze se na bilo kojoj ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, obruču ili privjesnici koje prate ili se odnose na tu hranu;

(k) »*vidno polje*« su sve površine ambalaže koje se mogu pročitati s jedne točke gledanja;

(l) »*glavno vidno polje*« je vidno polje ambalaže koje će potrošač najvjerojatnije vidjeti na prvi pogled prilikom kupnje i koje mu omogućava da odmah prepozna proizvod s obzirom na svojstva ili prirodu proizvoda, te ovisno o slučaju, naziv robne marke tog proizvoda. Ako ambalaža ima nekoliko jednakih vidnih polja, glavno vidno polje je ono koje je odabrao subjekt u poslovanju s hranom;

(m) »*čitljivost*« je fizički izgled informacije kojim su iste vizualno dostupne općoj populaciji i kojeg određuju različiti elementi, između ostaloga, veličina slova, razmak između slova, razmak između redova, širina poteza, vrsta boje, oblik pisma, odnos širine i visine slova, površina materijala i značajan kontrast između tiska i pozadine;

(n) »*propisani naziv*« je naziv hrane propisan odredbama Republike Hrvatske i Europske unije koje se primjenjuju na tu hranu; ili u nedostatku takvih propisa, naziv propisan odredbama koje se primjenjuju u državi članici Europske unije u kojoj se hrana prodaje krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane;

(o) »*uobičajeni naziv*« je naziv kojeg su potrošači prihvatili kao naziv te hrane, bez da ga treba dodatno objašnjavati;

(p) »*opisni naziv*« je naziv kojim se opisuje hrana, po potrebi i njezina upotreba, a koji je dovoljno jasan da potrošači znaju njezinu pravu prirodu i da je razlikuju od druge hrane s kojom bi se mogla zamijeniti;

(r) »*glavni sastojak*« je sastojak ili sastojci hrane koji čine više od 50% te hrane ili koje potrošači uobičajeno dovode u vezu s nazivom hrane te za koje se u većini slučajeva zahtijeva navođenje količine;

(s) »*datum minimalne trajnosti*« je datum do kojeg hrana zadržava svoja karakteristična svojstva ako se skladišti na pravilan način;

(š) »*hranjiva tvar*« su: bjelančevine, ugljikohidrati, masti, vlakna, natrij, vitamini i minerali iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. ovoga Pravilnika, te tvari koje pripadaju ili su sastavni dio jedne od tih tvari;

(t) »*proizvedeni nanomaterijal*« je svaki namjerno proizvedeni materijal koji ima jednu ili više dimenzija veličine 100 nm ili manje ili koji se sastoji od odvojenih funkcionalnih dijelova, bilo u unutrašnjosti ili na površini, od kojih mnogi imaju jednu ili više dimenzija veličine 100 nm ili manje, uključujući strukture, aglomerate i agregate koji mogu biti veći od 100 nm, ali zadržavaju svojstva koja su karakteristična za nano veličinu.

Svojstva karakteristična za nano veličinu su:

(i) svojstva povezana s velikim specifičnim površinama materijala koji se uzimaju u obzir; i/ili

(ii) specifična fizikalno-kemijska svojstva koja se razlikuju od svojstava istih materijala koji nisu nano oblici;

(u) »sredstva komunikacije na daljinu« su bilo koja sredstva koja se mogu koristiti za zaključivanje posla između dobavljača i potrošača bez njihove istovremene fizičke prisutnosti.

(3) Za potrebe ovoga Pravilnika, zemlja podrijetla hrane odnosi se na podrijetlo hrane kako je utvrđeno člancima 24. do 27. Carinskog zakona.

(4) Primjenjuju se i posebne definicije iz Priloga I. ovoga Pravilnika.

Poglavlje II.

OPĆI PRINCIPI INFORMIRANJA O HRANI

Članak 4.

Opći ciljevi

(1) Pružanjem informacija o hrani treba se postići visoka razina zaštite zdravlja i interesa potrošača, omogućujući im da budu informirani:

– pri odabiru hrane,

– o sigurnom korištenju hrane,

posebno uzimajući u obzir zdravstvene, gospodarske, okolišne, socijalne i etičke okolnosti.

(2) Cilj propisa o informacijama o hrani je slobodno kretanje hrane koja je proizvedena i stavljena na tržište, vodeći računa o zaštiti legitimnih interesa proizvođača gdje god je to moguće, te promovirati proizvodnju kvalitetnih proizvoda.

(3) Kada se propisom o informacijama o hrani donesu novi zahtjevi, potrebno je predvidjeti prijelazno razdoblje nakon stupanja na snagu novih zahtjeva, osim u opravdanim slučajevima. Tijekom prijelaznog razdoblja na tržište se može staviti hrana koja nije označena sukladno novim zahtjevima. Takva hrana koja je stavljena na tržište prije isteka prijelaznog razdoblja, može se prodavati dok se ne iscrpe zalihe.

(4) Tijekom pripreme, ocjenjivanja i revizije propisa o informacijama o hrani provode se otvorena i transparentna javna savjetovanja sa svim zainteresiranim stranama, izravno ili preko njihovih predstavničkih tijela, osim ako žurnost stvari to ne dozvoljava.

Članak 5.

Principi kojima se uređuju obvezne informacije o hrani

(1) Ako se propisom o informacijama o hrani zahtijevaju obvezne informacije o hrani, to posebno uključuje informacije iz jedne od sljedećih kategorija:

(a) informacije o identitetu i sastavu, svojstvima ili drugim karakteristikama hrane;

(b) informacije o zaštiti zdravlja potrošača i sigurnoj upotrebi hrane, a to se posebno odnosi na informacije o:

(i) svojstvima sastava koji može biti štetan za zdravlje određenih skupina potrošača;

(ii) trajnosti, skladištenju i sigurnoj upotrebi;

(iii) utjecaju na zdravlje, uključujući rizike i posljedice vezane za načine konzumacije koji mogu biti opasni i štetni za zdravlje;

(c) informacije o hranjivim svojstvima koja omogućuju potrošačima da budu obaviješteni pri odabiru, uključujući potrošače s posebnim prehrambenim potrebama.

(2) Prilikom razmatranja potreba za obveznim informacijama o hrani, kako bi se potrošačima omogućilo da budu informirani pri odabiru, uzimaju se u obzir potrebe većine potrošača za određenim informacijama koje za njih imaju značajnu vrijednost ili općeprihvaćene koristi za potrošača.

Poglavlje III.

OPĆI ZAHTEJEVI INFORMIRANJA O HRANI I ODGOVORNOSTI SUBJEKATA U POSLOVANJU S HRANOM

Članak 6.

Temeljni zahtjev

Bilo koja hrana namijenjena krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane mora biti popraćena informacijama u skladu s ovim Pravilnikom.

Članak 7.

Primjena poštenog informiranja

(1) Informacije o hrani ne smiju biti obmanjujuće, a posebno:

(a) glede karakteristika hrane, osobito njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, roka trajanja, zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla, tehnologije proizvodnje;

(b) pripisivanjem hrani učinaka ili svojstava koje ta hrana nema;

(c) ukazivanjem na posebne karakteristike hrane kad zapravo sva slična hrana posjeduje te karakteristike, a osobito isticanjem prisutnosti ili odsutnosti određenih sastojaka i/ili hranjivih tvari;

(d) ukazujući izgledom, opisom ili slikovnim prikazom prisutnost određene hrane ili sastojka, kada je u stvarnosti sastojak koji je inače prirodno prisutan ili korišten u toj hrani, zamijenjen drugim sastavnim dijelom ili drugim sastojkom.

(2) Informacije o hrani moraju biti točne, jasne i lako razumljive potrošaču.

(3) Uz odstupanja koja su predviđena Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (»Narodne novine« br. 95/11)[7] koji se primjenjuje na prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i Pravilnikom o hrani za posebne prehrambene potrebe (»Narodne novine« br. 41/10)[8] koji se primjenjuje na hranu za posebne prehrambene potrebe, informacije o hrani ne smiju pripisivati hrani svojstva sprječavanja bolesti, liječenja ili izlječenja bolesti niti se smije upućivati na takva svojstva.

(4) Stavci 1., 2. i 3. ovoga članka primjenjuju se i na:

(a) oglašavanje/reklamiranje;

(b) prezentiranje hrane, posebice njezin oblik, izgled ili ambalažu, materijale upotrijebljene za pakiranje, način i okruženje u kojemu je izložena.

Članak 8.

Odgovornosti

(1) Subjekt u poslovanju s hranom odgovoran za informiranje o hrani jest subjekt pod čijim se nazivom hrana stavlja na tržište, a ima sjedište u Republici Hrvatskoj.

(2) Subjekt u poslovanju s hranom odgovoran za informiranje o hrani, mora osigurati informacije o hrani i biti siguran u njihovu točnost i ispravnost u skladu sa zahtjevima propisa o informiranju o hrani i zahtjevima posebnih nacionalnih propisa.

(3) Subjekti u poslovanju s hranom koji nemaju utjecaj na informiranje o hrani ne smiju stavljati u promet hranu za koju, na temelju podataka koje imaju, pretpostavljaju ili znaju da ne udovoljava odredbama propisa o informiranju o hrani i zahtjevima posebnih nacionalnih propisa.

(4) Subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, ne smiju mijenjati informacije o hrani ako bi te informacije mogle obmanuti krajnjega potrošača ili na bilo koji drugi način smanjiti razinu zaštite zdravlja potrošača i mogućnost krajnjega potrošača da bude obaviješten pri odabiru. Subjekti u poslovanju s hranom odgovorni su za bilo koju izmjenu informacija o hrani, koju sami naprave.

(5) Ne dovodeći u pitanje stavke od 2. do 4. ovoga članka, subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, moraju osigurati sukladnost sa zahtjevima propisa o informiranju o hrani i odgovarajućih nacionalnih propisa koji se odnose na njihove aktivnosti te su dužni dokazati da su ti zahtjevi ispunjeni.

(6) Subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, moraju osigurati da se informacije o nepretpakiranoj hrani namijenjenoj krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane dostave subjektu u poslovanju hranom koji zaprima hranu kako bi, prema zahtjevu, krajnjem potrošaču osigurali dostupnost obveznih informacija o hrani.

(7) U sljedećim slučajevima subjekti u poslovanju s hranom, u okviru svog poslovanja, moraju osigurati da se obvezni podaci propisani člancima 9. i 10. ovoga Pravilnika nalaze na pretpakovini ili etiketi koja je na nju pričvršćena, ili na komercijalnim dokumentima koji se odnose na hranu, bilo da ti dokumenti prate hranu na koju se odnose ili da su bili poslani prije ili u vrijeme isporuke:

(a) ako je pretpakirana hrana namijenjena krajnjem potrošaču, ali se stavlja na tržište u fazi prije prodaje krajnjem potrošaču, isključujući u toj fazi prodaju objektima javne prehrane;

(b) ako je pretpakirana hrana namijenjena opskrbi objekta javne prehrane radi pripreme, prerade, raspodjele ili rezanja.

Ne dovodeći u pitanje točku a) ovoga stavka, subjekti u poslovanju s hranom moraju osigurati da podaci iz članka 9. stavka 1. točaka (a), (f), (g) i (h) također budu na vanjskoj ambalaži u kojoj se pretpakirana hrana prezentira radi stavljanja na tržište.

(8) Subjekti u poslovanju s hranom koji opskrbljuju druge subjekte u poslovanju s hranom ili objekte javne prehrane hranom koja nije namijenjena krajnjim potrošačima moraju tim subjektima u poslovanju hranom pružiti dovoljno informacija kako bi oni po potrebi mogli ispuniti svoje obveze iz stavka 2. ovoga članka.

Poglavlje IV.

OBVEZNE INFORMACIJE O HRANI

ODJELJAK 1.

Sadržaj i prezentiranje

Članak 9.

Popis obveznih podataka

(1) U skladu s člancima od 10. do 35. ovoga Pravilnika te vodeći računa o iznimkama iz ovoga Poglavlja, obvezni su sljedeći podaci:

(a) naziv hrane;

(b) popis sastojaka;

(c) bilo koji sastojak ili pomoćna tvar u procesu proizvodnje navedena u Prilogu II. ovoga Pravilnika ili dobivena od sastojka ili proizvoda iz Priloga II. ovoga Pravilnika koji uzrokuje alergije ili intolerancije, a koji je upotrijebljen u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji je prisutan u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku;

(d) količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;

(e) neto količina;

(f) datum minimalne trajnosti ili »upotrijebiti do« datum;

(g) posebni uvjeti skladištenja i/ili korištenja ukoliko postoje;

(h) naziv i adresa subjekta u poslovanju hranom iz članka 8. stavka 1. ovoga Pravilnika;

(i) zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla sukladno članku 26. ovoga Pravilnika;

(j) upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;

(k) stvarna alkoholna jakost po volumenu za pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola;

(l) nutritivna deklaracija.

(2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka moraju se navesti riječima i brojkama. Ne dovodeći u pitanje članak 35. ovoga Pravilnika, ti se podaci mogu dodatno označiti pomoću piktograma ili simbola.

(3) Ako Europska komisija donese delegirane i provedbene akte iz ovoga članka, podaci iz stavka 1. mogu se alternativno iskazati piktogramima ili simbolima umjesto riječima i brojkama.

Kako bi potrošači imali koristi od drugih načina iskazivanja obveznih informacija o hrani umjesto iskazivanja riječima i brojkama te ako je time postignuta ista razina informiranja kao riječima i brojkama, uzimajući u obzir dokaze o jednakom razumijevanju potrošača, Europska

komisija delegiranim aktima može, u skladu s člankom 44. ovoga Pravilnika, utvrditi mjerila sukladno kojima se jedan ili više podataka iz stavka 1. mogu iskazati piktogramima ili simbolima umjesto riječima ili brojkama.

(4) Kako bi se osigurala ujednačena provedba stavka 3. ovoga članka, Europska komisija može donijeti provedbene akte o načinima primjene mjerila utvrđenih u skladu sa stavkom 3. o iskazivanju jednoga ili više podataka piktogramima ili simbolima umjesto riječima ili brojkama.

Članak 10.

Dodatni obvezni podaci za određenu vrstu ili kategoriju hrane

(1) Pored podataka iz članka 9. stavka 1. ovoga Pravilnika, u Prilogu III. ovoga Pravilnika nalaze se dodatni obvezni navodi za određenu vrstu ili kategoriju hrane.

(2) Kako bi se osiguralo informiranje potrošača o posebnim vrstama ili kategorijama hrane te uzeli u obzir tehnički napredak, nove znanstvene spoznaje, zaštita zdravlja potrošača ili sigurna konzumacija hrane, Europska komisija može, u skladu s člankom 44., delegiranim aktima izmijeniti i dopuniti Prilog III.

Ako se u slučaju pojave rizika za zdravlje potrošača, pokaže potreba za hitnim djelovanjem, postupak iz članka 45. ovoga Pravilnika primjenjuje se na delegirane akte donesene u skladu s ovim člankom.

Članak 11.

Mjeriteljstvo

Člankom 9. ovoga Pravilnika ne dovode se u pitanje odredbe posebnih propisa o mjeriteljskim zahtjevima.

Članak 12.

Dostupnost i položaj obveznih informacija o hrani

(1) Obvezne informacije o hrani koje su u skladu s ovim Pravilnikom moraju biti lako dostupne i lako uočljive za svu hranu.

(2) U slučaju pretpakirane hrane, obvezne informacije o hrani se moraju nalaziti na ambalaži ili na etiketi koja je na nju pričvršćena.

(3) Kako bi potrošači imali koristi od drugih načina iskazivanja obveznih informacija o hrani, koji su bolje prilagođeni za navođenje određenih obveznih podataka, te ako je time postignuta ista razina informiranja kao njihovim navođenjem na ambalaži ili etiketi, uzimajući u obzir dokaze o jednakom razumijevanju potrošača i širu uporabu tih načina među potrošačima, Europska komisija može delegiranim aktima u skladu s člankom 44. ovoga Pravilnika utvrditi mjerila u skladu s kojima se određeni obvezni podaci mogu iskazati na načine koji su različiti od njihova navođenja na ambalaži ili etiketi(4) Kako bi se osigurala ujednačena provedba stavka 3. ovoga članka, Europska komisija može donijeti provedbene akte o načinima

primjene mjerila utvrđenih u skladu sa stavkom 3. o iskazivanju određenih obveznih podataka na načine koji su različiti od njihova navođenja na ambalaži ili etiketi.

(5) Za nepretpakiranu hranu se primjenjuju odredbe članka 43. ovoga Pravilnika.

Članak 13.

Prezentiranje obveznih podataka

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 43. ovoga Pravilnika, obvezne informacije o hrani moraju biti navedene na vidljivom mjestu tako da budu lako uočljive, jasno čitljive te, gdje je primjenjivo, neizbrisive. Ni u kojem slučaju te informacije ne smiju biti skrivene, prekrivene ili prekinute drugim pisanim ili slikovnim prikazima, ili bilo kojim drugim materijalom.

(2) Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje se primjenjuju na određenu hranu, u slučaju kada su obvezni podaci iz članka 9. stavka 1. ovoga Pravilnika prikazani na ambalaži ili na etiketi koja je na nju pričvršćena, isti moraju biti otisnuti na ambalaži ili na etiketi na način da budu jasno čitljivi, i to slovima čija je x-visina, kako je definirano u Prilogu IV. ovoga Pravilnika, jednaka ili veća od 1,2 mm.

(3) U slučaju ambalaže ili spremnika čija je najveća površina manja od 80 cm², x-visina slova iz stavka 2. ovoga članka mora biti jednaka ili veća od 0,9 mm.

(4) Europska komisija će delegiranim aktima u skladu s člankom 44. ovoga Pravilnika utvrditi pravila o čitljivosti te može proširiti primjenu zahtjeva iz stavka 5. ovoga članka na dodatne obvezne podatke za posebne vrste ili kategorije hrane.

(5) Podaci iz članka 9. stavka 1. točaka (a), (e) i (k) ovoga Pravilnika moraju se nalaziti u istom vidnom polju.

(6) Stavak 5. ovoga članka ne primjenjuje se na slučajeve iz članka 16. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika.

Članak 14.

Prodaja na daljinu

(1) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve u vezi s informacijama iz članka 9. ovoga Pravilnika, za pretpakiranu hranu ponuđenu na prodaju sredstvima komunikacije na daljinu:

(a) obvezne informacije o hrani, osim podataka iz članka 9. stavka 1. točke (f) ovoga Pravilnika, moraju biti dostupne prije zaključenja kupnje i moraju biti navedene u popratnom dokumentu prilikom prodaje na daljinu ili ih treba dati u nekom drugom primjerenom i jasno definiranom obliku koji subjekt u poslovanju s hranom mora jasno odrediti. Ako se koriste ti drugi odgovarajući oblici, subjekt u poslovanju s hranom mora potrošaču pružiti obvezne podatke o hrani bez naplate dodatnih troškova;

(b) svi obvezni podaci moraju biti dostupni u trenutku isporuke.

(2) U slučaju nepretpakirane hrane ponuđene na prodaju sredstvima komunikacije na daljinu, podaci iz članka 43. ovoga Pravilnika moraju biti dostupni u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(3) Točka (a) stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na hranu ponuđenu na prodaju preko automata za prodaju ili u trgovačkim prostorima s automatima.

Članak 15.

Jezični zahtjevi

(1) Obvezne informacije o hrani moraju biti napisane na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom.

(2) Stavkom 1. ne isključuje se mogućnost višejezičnog navođenja podataka.

Članak 16.

Izostavljanje određenih obveznih podataka

(1) U slučaju staklenih boca namijenjenih ponovnoj upotrebi, a koje imaju neizbrisive oznake te stoga nemaju naljepnicu, obruč ili privjesnicu, obvezni su samo podaci iz članka 9. stavka 1. točaka (a), (c), (e), (f) i (l) ovoga Pravilnika.

(2) U slučaju ambalaže ili spremnika čija je najveća površina manja od 10 cm², na ambalaži ili na etiketi moraju se obvezno navesti samo podaci iz članka 9. stavka 1. točaka (a), (c), (e) i (f) ovoga Pravilnika. Podaci iz članka 9. stavka 1. točke (b) navode se na druge načine ili se daju na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

(3) Ne dovodeći u pitanje druge odredbe kojima se zahtjeva obvezna nutritivna deklaracija, navod iz članka 9. stavka 1. točke (l) ovoga Pravilnika nije obvezan za hranu navedenu u Prilogu V. ovoga Pravilnika.

(4) Ne dovodeći u pitanje druge odredbe kojima se zahtjeva popis sastojaka ili obvezna nutritivna deklaracija, podaci iz članka 9. stavka 1. točaka (b) i (l) ovoga Pravilnika nisu obvezni za pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola.

(5) Do 13. prosinca 2014. godine Europska komisija će izraditi izvješće o primjeni članka 18. i članka 30. stavka 1. na proizvode iz stavka 4. ovoga članka u kojemu mora razmotriti bi li se u budućnosti na alkoholna pića trebao posebno primjenjivati zahtjev navođenja informacija o energetske vrijednosti i iznijeti razloge koji opravdavaju moguće iznimke, vodeći računa o potrebi postizanja sukladnosti s drugim odgovarajućim politikama Unije. U tom kontekstu Europska komisija će razmotriti potrebu za predlaganjem definicije »alkopopsa«.

Prema potrebi, Europska komisija će tom izvješću priložiti zakonodavni prijedlog o utvrđivanju pravila u vezi s popisom sastojaka ili obveznom nutritivnom deklaracijom za te proizvode.

ODJELJAK 2.

Detaljne odredbe o obveznim podacima

Članak 17.

Naziv hrane

(1) Naziv hrane mora biti propisani naziv. U slučaju da takav naziv nije propisan, naziv pod kojim se hrana stavlja na tržište može biti uobičajeni naziv ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane.

(2) Dopusštena je upotreba naziva hrane pod kojim se ista zakonito proizvodi i stavlja na tržište u državi članici Europske Unije. Međutim, ako primjena drugih odredbi ovoga Pravilnika, posebno onih iz članka 9., potrošačima u Republici Hrvatskoj ne omogućuje spoznaju prave prirode hrane i razlikovanje od hrane s kojom bi je mogli zamijeniti, naziv pod kojim se hrana stavlja na tržište mora biti popraćen drugim opisnim podacima koji se moraju nalaziti u neposrednoj blizini naziva hrane.

(3) U iznimnim slučajevima, naziv hrane iz države članice Europske Unije u kojoj je hrana proizvedena ne smije se koristiti u Republici Hrvatskoj kada se hrana na koju se odnosi taj naziv razlikuje u Republici Hrvatskoj po svojem sastavu ili tehnologiji proizvodnje od hrane poznate pod tim nazivom u onoj mjeri da odredbe stavka 2. ovoga članka nisu dovoljne da bi osigurale točne informacije za potrošače.

(4) Naziv hrane se ne smije zamijeniti nazivom koji je zaštićen pravima intelektualnog vlasništva, nazivom robne marke, žiga ili izmišljenim nazivom.

(5) Posebne odredbe o nazivu hrane i podacima koji je moraju pratiti navedene su u Prilogu VI. ovoga Pravilnika.

Članak 18.

Popis sastojaka

(1) Popis sastojaka mora biti naslovljen ili mu mora prethoditi navod koji se sastoji ili koji uključuje riječ »sastojci«. Popis sastojaka mora uključivati sve sastojke hrane navedene padajućim redoslijedom s obzirom na masu koja je utvrđena u vrijeme njihove upotrebe u proizvodnji hrane.

(2) Sastojci se navode pod njihovim specifičnim nazivom, gdje je primjenjivo, u skladu sa zahtjevima iz članka 17. i Priloga VI. ovoga Pravilnika.

(3) Svi sastojci prisutni u obliku proizvedenih nanomaterijala moraju biti jasno naznačeni u popisu sastojaka. Nakon naziva tih sastojaka u zagradi mora slijediti riječ »nano«.

(4) Tehnička pravila za primjenu stavaka 1. i 2. ovoga članka propisana su u Prilogu VII. ovoga Pravilnika.

(5) Europska komisija će delegiranim aktima u skladu s člankom 44. ovoga Pravilnika prilagoditi definiciju proizvedenih nanomaterijala iz članka 2. stavka 2. točke (t) tehničkom i znanstvenom napretku ili definicijama dogovorenima na međunarodnoj razini.

Članak 19.

Izostavljanje popisa sastojaka

(1) Za sljedeću hranu nije potrebno navoditi popis sastojaka:

- (a) svježe voće i povrće, uključujući krumpir, koje nije oguljeno, rezano ili slično obrađeno;
- (b) gaziranu vodu u čijem se opisu navodi da je gazirana;
- (c) fermentirani ocat koji je proizveden isključivo od jedne sirovine koja je navedena u nazivu hrane, pod uvjetom da mu nije dodan niti jedan drugi sastojak;
- (d) sir, maslac, fermentirano mlijeko i vrhnje pod uvjetom da su im dodani samo mliječni sastojci, prehrambeni enzimi i mikrobne kulture neophodni za njihovu proizvodnju ili, u slučaju sira, izuzev svježeg sira i topljenog sira, sol potrebna za njegovu proizvodnju;
- (e) hranu koja se sastoji od samo jednoga sastojka, kod koje:
 - (i) je naziv hrane identičan nazivu sastojka; ili
 - (ii) naziv hrane omogućava jasno prepoznavanje prirode sastojka.

(2) Kako bi uzela u obzir značaj popisa sastojaka za posebne vrste ili kategorije hrane za potrošača, Europska komisija u iznimnim slučajevima može delegiranim aktima u skladu s člankom 44. nadopuniti stavak 1. ovoga članka, pod uvjetom da izostavljanje informacija ne uzrokuje nedovoljnu informiranost krajnjeg potrošača ili objekata javne prehrane.

Članak 20.

Izostavljanje sastavnih dijelova hrane iz popisa sastojaka

Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 21. ovoga Pravilnika, sljedeći sastavni dijelovi hrane se ne moraju navoditi u popisu sastojaka:

- (a) sastavni dijelovi sastojaka koji su privremeno izdvojeni tijekom procesa proizvodnje, a nakon toga su ponovo vraćeni, ali ne u količini koja je veća od njihovog izvornog udjela;
- (b) prehrambeni aditivi i prehrambeni enzimi:
 - (i) koji su prisutni u određenoj hrani samo zato što se nalaze u jednom ili više sastojaka te hrane, a u skladu s principom prijenosa iz točaka (a) i (b), stavka 1. članka 17. Pravilnika o prehrambenim aditivima, pod uvjetom da nemaju nikakvu tehnološku funkciju u gotovom proizvodu; ili
 - (ii) koji se koriste kao pomoćne tvari u procesu proizvodnje;
- (c) nosači i tvari koje nisu prehrambeni aditivi, ali se koriste na isti način i u iste svrhe kao nosači te koji se koriste samo u točno određenim potrebnim količinama;

(d) tvari koje nisu prehrambeni aditivi, ali se koriste na isti način i u iste svrhe kao pomoćne tvari u procesu proizvodnje te su prisutne u gotovom proizvodu, čak i u izmijenjenom obliku;

(e) voda:

(i) ako se voda koristi u postupku proizvodnje isključivo za rekonstituciju sastojka koji se koristi u koncentriranom ili dehidriranom obliku; ili

(ii) u slučaju tekućeg medija koji se uobičajeno ne konzumira od strane potrošača.

Članak 21.

Označavanje određenih tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili intolerancije

(1) Podaci iz članka 9. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika moraju udovoljavati sljedećim zahtjevima:

(a) moraju biti navedeni u popisu sastojaka u skladu sa zahtjevima propisanim u članku 18. stavku 1. ovoga Pravilnika s jasnim upućivanjem na naziv tvari ili proizvoda kako je navedeno u Prilogu II. ovoga Pravilnika;

(b) naziv tvari ili proizvoda, kako je navedeno u Prilogu II. ovoga Pravilnika, treba biti naglašen na način da se upotrijebi vrsta pisma koja se jasno razlikuje od vrste pisma kojim je pisan ostatak popisa sastojaka, na primjer različitim slovima, stilovima ili bojama u pozadini.

(2) Ako nema popisa sastojaka iz članka 18. ovoga Pravilnika, a proizvod sadrži sastojke koje je obavezno navoditi sukladno odredbama članka 9. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika mora se iza riječi »sadrži« navesti naziv tvari ili proizvoda iz Priloga II. ovoga Pravilnika.

(3) Kada nekoliko tvari ili pomoćnih tvari u procesu proizvodnje hrane potječu od jednog sastojka ili proizvoda navedenih u Prilogu II. ovoga Pravilnika, to se mora jasno naznačiti za svaki sastojak ili pomoćnu tvar u procesu proizvodnje.

(4) Navođenje podataka iz članka 9. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika nije potrebno ako naziv hrane jasno upućuje na tvari ili proizvod iz Priloga II. ovoga Pravilnika.

(5) Kako bi se osigurala bolja informiranost potrošača i uzeli u obzir tehnički napredak i znanstvene spoznaje, Europska komisija sustavno ponovno ocjenjuje i, po potrebi, ažurira popis iz Priloga II. delegiranim aktima u skladu s člankom 44.

Ako se u slučaju pojave rizika za zdravlje potrošača pokaže potreba za hitnim djelovanjem, postupak iz članka 45. primjenjuje se na delegirane akte donesene u skladu s ovim člankom.

Članak 22.

Navođenje količine sastojaka

(1) Navođenje količine sastojka ili kategorije sastojaka koji se upotrebljavaju u proizvodnji ili pripremi hrane je obvezno ako su sastojak ili kategorija sastojaka:

- (a) navedeni u nazivu hrane ili ih potrošač uobičajeno povezuje s tim nazivom; ili
 - (b) istaknuti na etiketi riječima, slikama ili grafičkim prikazima; ili
 - (c) osnova za prepoznavanje hrane kao takve i njeno razlikovanje od druge hrane s kojom bi se mogla zamijeniti zbog svog naziva ili izgleda.
- (2) Tehnička pravila za primjenu stavka 1. ovoga članka, uključujući posebne slučajeve u kojima nije potrebno navesti količinu određenih sastojaka, navedena su u Prilogu VIII. ovoga Pravilnika.

Članak 23.

Neto količina

- (1) Neto količina hrane mora biti iskazana u litrama, centilitrima, mililitrima, kilogramima ili gramima, ovisno o slučaju:
- (a) u jedinicama za mjerenje obujma za tekuće proizvode;
 - (b) u jedinicama za mjerenje mase za druge proizvode.
- (2) Kako bi potrošač mogao bolje razumjeti informacije o hrani na etiketi, Europska komisija može putem delegiranih akata u skladu s člankom 44. utvrditi, za određenu posebnu hranu, način iskazivanja neto količine različit od načina predviđenog stavkom 1. ovoga članka.
- (3) Tehnička pravila za primjenu stavka 1. ovoga članka, uključujući posebne slučajeve u kojima nije potrebno navesti neto količinu, navedena su u Prilogu IX. ovoga Pravilnika.

Članak 24.

Datum minimalne trajnosti, »upotrijebiti do« datuma i datum zamrzavanja

- (1) Hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva, i stoga je vjerojatno da će nakon kraćeg razdoblja predstavljati izravnu opasnost za zdravlje ljudi, mora biti označena riječima »upotrijebiti do«. Nakon datuma navedenog iza riječi »upotrijebiti do« hrana se smatra zdravstveno neispravnom u skladu s člankom 14. stavcima 2. do 5. Zakona o hrani.
- (2) Odgovarajući datum označava se u skladu s Prilogom X. ovoga Pravilnika.
- (3) Kako bi se osigurala ujednačena primjena načina navođenja datuma minimalne trajnosti iz Priloga X. stavka 1. točke (c), Europska komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju pravila u tom pogledu.

Članak 25.

Uvjeti skladištenja ili uvjeti korištenja

- (1) U slučajevima u kojima hrana zahtjeva posebne uvjete skladištenja i/ili korištenja pod posebnim uvjetima, te je uvjete potrebno navesti.

(2) Po potrebi treba navesti uvjete skladištenja i/ili vremenski rok za konzumaciju hrane kako bi se osiguralo odgovarajuće skladištenje ili korištenje hrane nakon otvaranja ambalaže.

Članak 26.

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

(1) Ovaj se članak primjenjuje ne dovodeći u pitanje zahtjeve za označavanje propisane posebnim odredbama, a posebno Zakonom o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (»Narodne novine« broj 50/12).[\[9\]](#)

(2) Navođenje zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla je obvezno:

(a) ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu zemlje ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa navodile na to da hrana potječe iz druge zemlje ili mjesta podrijetla;

(b) za meso tarifnih oznaka koje su navedene u Prilogu XI. ovoga Pravilnika.

(3) Ako su zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla hrane koja se sastoji od više sastojaka navedeni, ali ne odgovaraju zemlji ili mjestu podrijetla glavnog sastojka hrane tada:

(a) treba navesti i zemlju podrijetla ili mjesto podrijetla glavnog sastojka; ili

(b) treba navesti da se zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla glavnog sastojka razlikuju od zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla hrane.

(4) Do 13. prosinca 2014. godine Europska komisija će Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješća o obveznom navođenju zemlje ili mjesta podrijetla za sljedeću hranu:

(a) vrste mesa, osim goveđeg mesa i osim vrsta navedenih u stavku 2. točki (b) ovoga članka;

(b) mlijeko;

(c) mlijeko koje se koristi kao sastojak u mliječnim proizvodima;

(d) neprerađenu hranu;

(e) proizvode s jednim sastojkom;

(f) sastojke koji čine više od 50% hrane.

(5) Do 13. prosinca 2013. Europska komisija će Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o obveznom navođenju zemlje podrijetla ili mjesta iz kojeg hrana potječe za meso koje se koristi kao sastojak.

(6) Izvješća iz stavka 4. i 5. ovoga članka u obzir uzimaju potrebu informiranja potrošača, izvedivost obveznog navođenja zemlje podrijetla ili mjesta iz kojeg hrana potječe te analizu

troškova i koristi uvođenja takvih mjera, uključujući pravni utjecaj na unutarnje tržište i utjecaj na međunarodnu trgovinu.

(7) Do 13. prosinca 2013. godine, a nakon procjene utjecaja, Europska komisija će donijeti provedbene akte za primjenu stavka 2. točke (b) ovoga članka i primjenu stavka 3. ovoga članka.

(8) U slučaju hrane iz stavka 2. točke (b), stavka 4. točke (a) i stavka 5. ovoga članka u izvješćima i procjenama utjecaja iz ovoga članka treba, između ostaloga, razmotriti mogućnosti načina navođenja zemlje podrijetla ili mjesta iz kojeg ta hrana potječe, a posebno uzimajući u obzir svaku od sljedećih životnih ciklusa životinje:

(a) mjesta rođenja;

(b) mjesta uzgoja;

(c) mjesta klanja.

Članak 27.

Upute za upotrebu

Upute za upotrebu hrane moraju biti navedene na način kojim se omogućava odgovarajuća upotreba hrane.

Članak 28.

Alkoholna jakost

(1) Zahtjevi o navođenju alkoholne jakosti po volumenu za proizvode tarifne oznake 2204 propisani su posebnim odredbama koje se primjenjuju na te proizvode.

(2) Stvarna alkoholna jakost po volumenu za pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola, osim onih iz stavka 1. ovoga članka, navodi se u skladu s Prilogom XII. ovoga Pravilnika.

ODJELJAK 3.

Nutritivna deklaracija

Članak 29.

Povezanost s drugim propisima

(1) Ovaj Odjeljak se ne primjenjuje na hranu obuhvaćenu područjem primjene sljedećih propisa:

(a) Pravilnikom o dodacima prehrani (»Narodne novine« broj 46/11)[\[10\]](#)

(b) Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama;

(2) Ovaj Odjeljak se primjenjuje ne dovodeći u pitanje odredbe Pravilnika o hrani za posebne prehrambene potrebe, odredbe Pravilnika o hrani za dojenčad i malu djecu te prerađenoj hrani na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu (»Narodne novine« broj 74/08, 160/10), odredbe Pravilnika o hrani za posebne medicinske potrebe (»Narodne novine« broj 100/08), odredbe Pravilnika o hrani namijenjenoj smanjenju tjelesne mase (»Narodne novine« broj 89/08) i odredbe Pravilnika o hrani bez glutena (»Narodne novine« broj 83/10)[\[11\]](#).

Članak 30.

Sadržaj

(1) Obvezna nutritivna deklaracija mora sadržavati sljedeće:

- (a) energetska vrijednost; i
- (b) količine masti, zasićenih masnih kiselina ugljikohidrata, šećera, bjelancevina i soli.

Po potrebi se u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije može nalaziti izjava u kojoj se navodi da je sadržaj soli isključivo posljedica prirodno prisutnoga natrija.

(2) Sadržaj obvezne nutritivne deklaracije iz stavka 1. ovoga članka može biti nadopunjen navođenjem količine jedne ili više sljedećih hranjivih tvari:

- (a) jednostruko nezasićenih masnih kiselina;
- (b) višestruko nezasićenih masnih kiselina;
- (c) poliola;
- (d) škroba;
- (e) vlakana;
- (f) bilo kojeg vitamina ili minerala iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. ovoga Pravilnika koji su prisutni u značajnim količinama, kako je utvrđeno u točki 2. Dijela A Priloga XIII. ovoga Pravilnika.

(3) Kada označavanje pretpakirane hrane sadrži nutritivnu deklaraciju iz stavka 1. ovoga članka, uz to se mogu ponoviti sljedeće informacije:

- (a) energetska vrijednost; ili
- (b) energetska vrijednost, zajedno s količinama masti, zasićenih masnih kiselina, šećera i soli.

(4) Kada označavanje proizvoda iz članka 16. stavka 4. ovoga Pravilnika sadrži nutritivnu deklaraciju, tada iznimno od članka 36. stavka 1. ovoga Pravilnika može biti navedena samo energetska vrijednost.

(5) Ne dovodeći u pitanje članak 43. i iznimno od članka 36. stavka 1. ovoga Pravilnika, kada označavanje proizvoda iz članka 43. stavka 1. ovoga Pravilnika sadrži nutritivnu deklaraciju, tada mogu biti navedeni samo:

(a) energetska vrijednost; ili

(b) energetska vrijednost, zajedno s količinama masti, zasićenih masnih kiselina, šećera i soli.

(6) Kako bi se uzeo u obzir značaj podataka iz stavaka 2. do 5. ovoga članka za informiranje potrošača, Europska komisija može delegiranim aktima u skladu s člankom 44. izmijeniti i dopuniti popise iz stavaka 2. do ovoga članka dodavanjem ili brisanjem podataka.

(7) Uzimajući u obzir znanstvene dokaze i iskustvo država članica, Europska komisija će do 13. prosinca 2014. godine izraditi izvješće o prisutnosti trans masnih kiselina u hrani i općenito prehrani stanovništva Europske unije. Cilj je toga izvješća ocijeniti utjecaj odgovarajućih sredstava koji bi potrošačima mogli omogućiti odabir zdravije hrane i, općenito, odabir zdravije prehrane ili kojima bi se mogao promicati odabir zdravije hrane među potrošačima, što, između ostaloga, uključuje pružanje informacija potrošačima o trans masnim kiselinama ili ograničenjima njihove uporabe. Europska komisija će, prema potrebi, tome izvješću priložiti zakonodavni prijedlog.

Članak 31.

Izračun

(1) Energetska vrijednost se računa upotrebom faktora pretvorbe iz Priloga XIV. ovoga Pravilnika.

(2) Europska komisija može delegiranim aktima u skladu s člankom 44. donijeti faktore pretvorbe za vitamine i minerale iz Priloga XIII. Dijela A točke 1. za točniji izračun sadržaja tih vitamina i minerala u hrani. Ti se faktori pretvorbe dodaju u Prilog XIV.

(3) Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari iz članka 30. stavaka od 1. do 5. ovoga Pravilnika odnose se na hranu koja se prodaje.

Tamo gdje je to prikladno, informacije se mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su upute za pripremu hrane dovoljno detaljne.

(4) Navedene vrijednosti, sukladno pojedinom slučaju su prosječne vrijednosti koje se temelje na:

(a) proizvođačevoj analizi hrane;

(b) izračunu iz poznatih ili stvarnih prosječnih vrijednosti upotrijebljenih sastojaka; ili

(c) izračunu iz opće utvrđenih i prihvaćenih podataka.

Članak 32.

Izražavanje na 100 g ili 100 ml

(1) Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari iz članka 30. stavaka od 1. do 5. ovoga Pravilnika izražavaju se upotrebom mjernih jedinica iz Priloga XV. ovoga Pravilnika.

(2) Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari iz članka 30. stavaka od 1. do 5. ovoga Pravilnika izražavaju se na 100 g ili 100 ml.

(3) Za vitamine i minerale pored podataka iz stavka 2. ovoga članka, mora biti naveden postotak preporučenoga unosa iz točke 1. Dijela A priloga XIII. ovoga Pravilnika koji se odnosi na 100 g ili 100 ml.

(4) Pored oblika izražavanja iz stavka 2. ovoga članka, energetska vrijednost i količine hranjivih tvari iz članka 30. stavaka 1., 3., 4. i 5. ovoga Pravilnika mogu se po potrebi izraziti kao postotak preporučenih unosa iz Dijela B Priloga XIII. ovoga Pravilnika na 100 g ili 100 ml.

(5) Kada se informacije pružaju sukladno stavku 4. ovoga članka, u njihovoj neposrednoj blizini mora se navesti sljedeća izjava: »Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)«.

Članak 33.

Izražavanje po obroku ili jedinici konzumacije

(1) U sljedećim slučajevima energetska vrijednost i količine hranjivih tvari iz članka 30. stavaka od 1. do 5. ovoga Pravilnika mogu se izraziti po obroku i/ili jedinici konzumacije koju potrošač može lako prepoznati, pod uvjetom da su obroci ili jedinice konzumacije kvantificirani na etiketi i da je na ambalaži naveden broj obroka ili jedinica konzumacije:

(a) pored oblika izražavanja na 100 g ili 100 ml iz članka 32. stavka 2. ovoga Pravilnika;

(b) pored oblika izražavanja na 100 g ili 100 ml iz članka 32. stavka 3. ovoga Pravilnika u pogledu količina vitamina i minerala;

(c) pored ili umjesto oblika izražavanja na 100 g ili 100 ml iz članka 32. stavka 4. ovoga Pravilnika.

(2) Iznimno od članka 32. stavka 2. ovoga Pravilnika, u slučajevima članka 30. stavka 3. točke (b) ovoga Pravilnika, količina hranjivih tvari i/ili postotak preporučenoga unosa iz Dijela B. Priloga XIII. ovoga Pravilnika mogu se navesti samo po obroku ili jedinici konzumacije.

Kada su količine hranjivih tvari navedene samo po obroku ili jedinici konzumacije u skladu s prvim podstavkom ovoga stavka, energetska vrijednost se izražava na 100 g ili 100 ml i po obroku ili jedinici konzumacije.

(3) Iznimno od članka 32. stavka 2. ovoga Pravilnika, u slučajevima iz članka 30. stavka 5. ovoga Pravilnika, energetska vrijednost i količina hranjivih tvari i/ili postotak preporučenoga unosa iz Dijela B. Priloga XIII. ovoga Pravilnika mogu se navesti samo po obroku ili jedinici konzumacije.

(4) Obrok ili jedinica konzumacije mora biti navedena u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije.

(5) Kako bi se osigurala ujednačena primjena izgleda nutritivne deklaracije po obroku ili jedinici konzumacije te kako bi se potrošaču pružila jednaka osnova za usporedbu, uzimajući u obzir stvarne potrošačke navike i preporuke u vezi s prehranom, Europska komisija će provedbenim aktima donijeti pravila o navođenju hranjivih vrijednosti po obroku ili jedinici konzumacije za posebne kategorije hrane.

Članak 34.

Prezentiranje

(1) Podaci iz članka 30. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika moraju se nalaziti u istom vidnom polju prikazani zajedno u jasnom obliku i po potrebi, prezentirani redoslijedom iz Priloga XV. ovoga Pravilnika.

(2) Podaci iz članka 30. stavaka 1. i 2. ovoga Pravilnika prezentiraju se u tabličnom obliku s brojevima, ako je prostorom to moguće. Ako prostorno to nije moguće, prezentiraju se u linijskom obliku.

(3) Podaci iz članka 30. stavka 3. ovoga Pravilnika prezentiraju se:

(a) u glavnom vidnom polju; i

(b) upotrebom veličine slova iz članka 13. stavka 2. ovoga Pravilnika.

Podaci iz članka 30. stavka 3. ovoga Pravilnika mogu se prezentirati u obliku različitom od oblika iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Podaci iz članka 30. stavaka 4. i 5. ovoga Pravilnika mogu se prezentirati u obliku različitom od oblika iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Ako su energetska vrijednost ili količina hranjivih tvari u proizvodu zanemarivi, podaci o tim elementima mogu se zamijeniti izjavom, kao na primjer: »Sadrži zanemarive količine...«, koja se navodi u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije.

(6) Kako bi se osigurao ujednačeni način prezentiranja navoda nutritivne deklaracije u skladu s oblicima opisanim u stavcima od 1. do 4. ovoga članka, Europska komisija u vezi s time može donijeti provedbene akte.

Članak 35.

Dodatni oblici izražavanja i prezentiranja

(1) Pored oblika izražavanja iz članka 32. stavaka 2. i 4. i članka 33. ovoga Pravilnika te oblika prezentiranja iz članka 34. stavka 2. ovoga Pravilnika, energetska vrijednost i količina hranjivih tvari iz članka 30. stavaka od 1. do 5. ovoga Pravilnika mogu se izraziti i drugim oblicima/ili prezentirati upotrebom grafičkih oblika ili simbola pored riječi ili brojeva, ako su ispunjeni sljedeći zahtjevi:

(a) temelje se na pouzdanom i znanstveno utemeljenom istraživanju potrošača i ne dovode potrošača u zabludu, kako je navedeno u članku 7. ovoga Pravilnika;

(b) njihov je razvoj rezultat savjetovanja s nizom zainteresiranih skupina;

(c) njihov je cilj olakšati potrošaču razumijevanje doprinosa ili važnosti hrane koja je dio prehrane u smislu energije i sadržaja hranjivih tvari;

(d) potkrijepljeni su znanstveno valjanim dokazima o razumijevanju takvih oblika izražavanja ili prezentiranja od strane prosječnog potrošača;

(e) u slučaju drugih oblika izražavanja, isti se temelje na usklađenim preporučenim unosima iz Priloga XIII. ovoga Pravilnika ili, ako oni ne postoje, na općeprihvaćenim znanstvenim mišljenjima o unosima energije ili hranjivih tvari;

(f) objektivni su i nisu diskriminirajući; i

(g) njihova primjena ne stvara prepreke slobodnom protoku robe.

(2) Nadležno tijelo može subjektima u poslovanju s hranom preporučiti upotrebu jednoga ili više oblika izražavanja ili prezentiranja hranjivih vrijednosti za koje smatra da najbolje ispunjavaju zahtjeve iz stavka 1. točaka od (a) do (g) ovoga članka.

(3) Nadležno tijelo mora osigurati odgovarajući monitoring nad dodatnim oblicima izražavanja ili prezentiranja nutritivnih deklaracija koje su prisutne na njihovom tržištu.

Radi lakšega nadzora nad upotrebom takvih dodatnih oblika izražavanja ili prezentiranja, nadležno tijelo od subjekata u poslovanju s hranom koji na tržište stavljaju hranu s takvim informacijama može zahtijevati da obavijeste nadležno tijelo o upotrebi dodatnog oblika izražavanja ili prezentiranja te da mu dostave odgovarajuće potvrde o udovoljavanju zahtjevima iz točke (a) do (g) stavka 1. ovoga članka. U tim se slučajevima mogu zahtijevati i informacije o prekidu upotrebe takvih dodatnih oblika izražavanja ili prezentiranja.

(4) Europska komisija će olakšati i organizirati razmjenu informacija među državama članicama, Europskom komisijom i zainteresiranim stranama po pitanjima o upotrebi svih dodatnih oblika navođenja ili prezentiranja nutritivne deklaracije.

(5) Na temelju stečenog iskustva, Europska komisija će do 13. prosinca 2017. godine Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o upotrebi dodatnih oblika navođenja ili prezentiranja, o njihovome utjecaju na unutarnje tržište i preporučljivosti daljnjeg usklađivanja tih oblika navođenja ili prezentiranja. U tu svrhu države članice će Europskoj komisiji dostaviti odgovarajuće informacije o upotrebi takvih dodatnih oblika navođenja ili prezentiranja na tržištu na njihovom državnom području. Europska komisija tom izvješću može priložiti prijedloge za izmjenu i dopunu odgovarajućih odredaba Europske Unije.

(6) Kako bi osigurala ujednačenu primjenu ovoga članka, Europska komisija mora donijeti provedbene akte u kojima se utvrđuju detaljna pravila za provedbu stavaka 1., 3. i 4. ovoga članka.

Poglavlje V.

DOBROVOLJNE INFORMIRACIJE O HRANI

Članak 36.

Primjenjivi zahtjevi

(1) Kada se informacije iz članaka 9. i 10. ovoga Pravilnika pružaju na dobrovoljnoj osnovi, iste moraju udovoljavati zahtjevima iz Odjeljaka 2. i 3. Poglavlja IV. ovoga Pravilnika.

(2) Informacije o hrani koje se pružaju dobrovoljno moraju udovoljavati sljedećim zahtjevima:

(a) ne smiju dovoditi potrošača u zabludu kako je navedeno u članku 7. ovoga Pravilnika;

(b) ne smiju biti dvosmislene ili zbunjujuće za potrošača; i

(c) moraju se, po potrebi, temeljiti na relevantnim znanstvenim podacima.

(3) Europska komisija mora donijeti provedbene akte za primjenu zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka na sljedeće informacije o hrani koje se navode dobrovoljno:

(a) informacije o mogućoj i nenamjernoj prisutnosti u hrani tvari ili proizvoda koji uzrokuju alergije ili intolerancije;

(b) informacije o primjerenosti hrane za vegetarijance ili vegane; i

(c) preporučljive preporučene unose za određene skupine stanovništva, uz preporučene unose iz Priloga XIII.

(4) Kako bi se osiguralo primjereno informiranje potrošača ako subjekti u poslovanju hranom dobrovoljno pružaju informacije o hrani na različitim osnovama, što može dovesti potrošača u zabludu ili ga zbuniti, Europska komisija delegiranim aktima u skladu s člankom 44. ovoga Pravilnika utvrđuje dodatne slučajeve dobrovoljnog navođenja informacija o hrani, uz one propisane stavkom 3. ovoga članka.

Članak 37.

Prezentiranje

Informacije o hrani koje se navode dobrovoljno ne smiju zauzimati prostor namijenjen obveznim informacijama.

Poglavlje VI.

Članak 38.

NACIONALNE MJERE

Ne dovodeći u pitanje članak 39. ovoga Pravilnika, nadležno tijelo može donijeti nacionalne mjere u vezi s pitanjima koja nisu posebno propisana ovim Pravilnikom, pod uvjetom da se njima ne zabranjuje, sprečava ili ograničava slobodan protok roba koji je u skladu s ovim Pravilnikom.

Članak 39.

Nacionalne mjere o dodatnim obveznim podacima

(1) Uz obvezne podatke iz članka 9. stavka 1. i članka 10. ovoga Pravilnika, nadležno tijelo može donijeti mjere kojima se propisuju dodatni obvezni podaci za određenu vrstu hrane ili kategoriju hrane, opravdane na temelju najmanje jednog od sljedećeg:

(a) zaštite javnoga zdravlja;

(b) zaštite potrošača;

(c) sprečavanja prijevara;

(d) zaštite prava industrijskog i trgovačkoga vlasništva, oznaka podrijetla, registriranih oznaka izvornosti i sprečavanja nepoštenog tržišnog natjecanja.

(2) Na temelju stavka 1. ovoga članka nadležno tijelo može donijeti mjere o obveznom navođenju zemlje podrijetla ili mjesta iz kojeg hrana potječe samo ako postoji dokazana povezanost određene kakvoće hrane i njezinog podrijetla. Kada nadležno tijelo obavještava Europsku komisiju o takvim mjerama, mora dostaviti dokaze da većina potrošača pridaje značajnu vrijednost pružanju tih informacija.

Članak 40.

Mlijeko i mliječni proizvodi

Nadležno tijelo može donijeti mjere kojima se odstupa od članka 9. stavka 1. i članka 10. ovoga Pravilnika u slučaju mlijeka i mliječnih proizvoda koji se prodaju u staklenim bocama namijenjenima za ponovnu uporabu.

Članak 41.

Alkoholna pića

Do donošenja odredaba Europske Unije iz članka 16. stavka 4. na snazi se moraju zadržati nacionalne mjere u vezi s navođenjem sastojaka za pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola.

Članak 42.

Navođenje neto količine

U slučaju hrane za koju su propisane posebne odredbe o navođenju neto količine, a koje su različite od onih propisanih člankom 23. stavkom 1. ovoga Pravilnika, primjenjuju se posebne odredbe uz uvjet da su donesene prije dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 43.

Nepretpakirana hrana

(1) Za hranu ponuđenu na prodaju krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane u nepretpakiranom obliku, ili hranu koja se pakira na prodajnom mjestu na zahtjev potrošača ili je pretpakirana za izravnu prodaju, obvezno je navođenje podataka iz članka 9. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika.

(2) Osim podataka iz stavka 2. ovoga članka pri označavanju nepretpakirane hrane obvezno je i navođenje podataka o nazivu hrane i nazivu proizvođača ili onoga koji hranu stavlja na tržište.

(3) Osim podataka navedenih u stavcima 2. i 3. ovoga članka

– kod napitaka iz automata ili napitaka pripremljenih na sličan način, sladoleda koji se prodaju nepretpakirani, pekarskih i slastičarskih proizvoda čiji je rok trajanja duži od 24 sata, konditorskih proizvoda i snack-proizvoda koji se pakiraju u prisutnosti potrošača, obvezno je i navođenje popisa sastojaka;

– kod označavanja proizvoda ribarstva, obvezno je i navođenje načina ulova ili uzgoja riječima »ulovljeno u moru« ili »ulovljeno u kopnenim vodama« ili »uzgojeno«;

– kod hrane koja je s mikrobiološkog gledišta brzo kvarljiva, obvezno je i navođenje »upotrijebiti do« datuma.

(4) Na popratnom dokumentu koji se odnosi na nepretpakiranu hranu i koji mora biti otpremljen prije isporuke te hrane ili neposredno s njom, moraju biti navedeni i ostali podaci iz članka 9. stavka 1. i članka 10. ovoga Pravilnika.

(5) Podaci iz stavka 4. ovoga članka moraju se dati na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

(6) Nepretpakirana hrana mora biti vidljivo označena sukladno odredbama navedenim u članku 21. i Prilogu III. ovoga Pravilnika.

(7) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pravne i fizičke osobe koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost, prilikom prezentacije hrane koju nude krajnjem potrošaču za izravnu konzumaciju podatke iz članka 9. stavka 1. točke (c) ovoga Pravilnika mogu dati pisanim ili verbalnim putem komunikacije te iste informacije dokumentirati potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

Poglavlje VII.

PROVEDBENE ODREDBE, ODREDBE O IZMJENAMA I DOPUNAMA I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 44.

Delegirani akti

(1) Ovlasti za donošenje delegiranih akata dane su Europskoj komisiji pod uvjetima utvrđenima u ovome članku.

(2) Ovlasti za donošenje delegiranih akata iz članka 9. stavka 3., članka 10. stavka 2., članka 12. stavka 3., članka 13. stavka 4., članka 18. stavka 5., članka 19. stavka 2., članka 21. stavka 5., članka 23. stavka 2., članka 30. stavka 6., članka 31. stavka 2. i članka 36. stavka 4. dane su Europskoj komisiji na razdoblje od 5 godina, s početkom od 12. prosinca 2011. godine. Europska komisija će izraditi izvješće vezano za delegirane ovlasti najkasnije 9 mjeseci prije isteka 5-godišnjega razdoblja. Delegirane se ovlasti automatski produljuju na razdoblja jednakoga trajanja, osim ako Europski parlament ili Vijeće ne izraze protivljenje najkasnije 3 mjeseca prije isteka toga razdoblja.

(3) Europski parlament i Vijeće mogu opozvati delegirane ovlasti iz članka 9. stavka 3., članka 10. stavka 2., članka 12. stavka 3., članka 13. stavka 4., članka 18. stavka 5., članka 19. stavka 2., članka 21. stavka 5., članka 23. stavka 2., članka 30. stavka 6., članka 31. stavka 2., članka 36. stavka 4. u bilo kojem trenutku. Odlukom o opozivu prestaju vrijediti delegirane ovlasti navedene u toj odluci. Odluka stupa na snagu jedan dan od njezine objave u Službenom listu Europske Unije ili na kasniji datum koji je u njoj utvrđen. Ona ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već stupili na snagu.

(4) Odmah po donošenju delegiranog akta, Europska komisija o tome istodobno obavještava Europski parlament i Vijeće.

(5) Delegirani akt donesen u skladu s člankom 9. stavkom 3., člankom 10. stavkom 2., člankom 12. stavkom 3., člankom 13. stavkom 4., člankom 18. stavkom 5., člankom 19. stavkom 2., člankom 21. stavkom 5., člankom 23. stavkom 2., člankom 30. stavkom 6., člankom 31. stavkom 2. i člankom 36. stavkom 4. ovoga Pravilnika stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće nisu izrazili protivljenje u roku od 2 mjeseca od slanja obavijesti o tom aktu u Europski parlament i Vijeće ili ako prije isteka toga razdoblja i Europski parlament i Vijeće obavijeste Europsku komisiju da se neće protiviti tom aktu. To se razdoblje produljuje za 2 mjeseca na inicijativu Europskoga parlamenta ili Vijeća.

Članak 45.

Postupak za hitne slučajeve

(1) Delegirani akti doneseni od strane Europske komisije stupaju na snagu bez odgode i primjenjuju se dok se ne izrazi bilo koje protivljenje u skladu sa stavkom 2. ovoga članka. U obavijesti o delegiranom aktu za Europski parlament i Vijeće treba navesti razloge primjene postupka za hitne slučajeve.

(2) Europski parlament ili Vijeće mogu se protiviti delegiranom aktu u skladu s postupkom iz članka 44. stavka 5. ovoga Pravilnika. U tom slučaju, Europska komisija bez odgode stavlja taj akt izvan snage nakon obavijesti o odluci o protivljenju Europskoga parlamenta ili Vijeća.

Članak 46.

Odredbe o stavljanju izvan snage

Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (»Narodne novine« broj 63/11, 79/11) prestaje važiti 13. prosinca 2014. godine.

Članak 47.

Prijelazne i završne odredbe

- (1) Hrana stavljena na tržište ili označena prije 13. prosinca 2014. godine, a koja ne udovoljava zahtjevima ovoga Pravilnika, može se prodavati do iskorištenja zaliha te hrane.
- (2) Hrana stavljena na tržište ili označena prije 13. prosinca 2016. godine, a koja ne udovoljava zahtjevu iz članka 9. stavka 1. točke (I) može se prodavati do iskorištenja zaliha te hrane.
- (3) Hrana stavljena na tržište ili označena prije 01. siječnja 2014. godine, a koja ne udovoljava zahtjevu iz Dijela B Priloga VI., može se prodavati do iskorištenja zaliha te hrane.
- (4) Između 13. prosinca 2014. i 13. prosinca 2016. godine dobrovoljno navođenje hranjivih vrijednosti mora udovoljavati odredbama članka 30. do 35. ovoga Pravilnika.
- (5) Bez obzira na Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane, članak 7. Pravilnika o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama (»Narodne novine« broj 84/10, 113/11) i članak 8. stavak 3. Pravilnika o hrani obogaćenoj nutrijentima (dodavanje vitamina, minerala i drugih tvari hrani) (»Narodne novine« broj 112/11), hrana označena u skladu s člancima 30. do 35. ovoga Pravilnika može se stavljati na tržište prije 13. prosinca 2014. godine.
- (6) Hrana označena u skladu s Dijelom B Priloga VI. ovoga Pravilnika može se stavljati na tržište prije 01. siječnja 2014. godine.
- (7) Pretpakirana i nepretpakirana hrana mora biti označena i podatkom iz članka 6. stavka 1. točke 11. Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane na način propisan člancima od 39. do 42. istoga Pravilnika.

Članak 48.

Stupanje na snagu i datum početka primjene

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama« osim odredbi članka 10. stavka 2., članka 35. stavka 3., članka 39. stavka 2. i članka 45. ovoga Pravilnika koji stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

Klasa: 080-01/12-01/278

Urbroj: 525-09/1148-12-36

Zagreb, 7. siječnja 2013.

Ministar

**Tihomir
Jakovina, v. r.**

PRILOG I.

POSEBNE DEFINICIJE

iz članka 3. stavka 4. ovoga Pravilnika

1. »nutritivna deklaracija« ili »označavanje hranjivih vrijednosti hrane« je informiranje o:

(a) energetske vrijednosti; ili

(b) energetske vrijednosti i jednoj ili više sljedećih hranjivih tvari:

– masti (zasićene, jednostruko nezasićene, višestruko nezasićene),

– ugljikohidrata (šećeri, poliola, škrob),

– soli,

– vlakna,

– bjelančevina,

– bilo kojeg vitamina ili minerala iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. ovoga Pravilnika, a koji je prisutan u značajnoj količini kako je definirano u točki 2. Dijela A Priloga XIII. ovoga Pravilnika

2. »masti« su ukupni lipidi, uključujući fosfolipide;

3. »zasićene masne kiseline« su masne kiseline bez dvostrukih veza;

4. »trans masne kiseline« su masne kiseline s barem jednom nekonjugiranom (odnosno barem jednom prekinutom metilenskom skupinom) dvostrukom ugljikovom vezom u transkonfiguraciji;

5. »jednostruko nezasićene masne kiseline« su masne kiseline s jednom cis dvostrukom vezom;

6. »višestruko nezasićene masne kiseline« su masne kiseline s dvije ili više cis, cis-metilen prekinutih dvostrukih veza;

7. »ugljikohidrati« su svi ugljikohidrati koje ljudi mogu metabolizirati, uključujući poliole;

8. »šećeri« su svi monosaharidi i disaharidi prisutni u hrani, uz iznimku poliola;

9. »poliola« su alkoholi koji sadrže više od dvije hidroksilne skupine;

10. »bjelančevine« su sadržaj bjelančevina izračunat jednadžbom: bjelančevine = ukupni dušik po Kjeldahlu $\times$ 6,25;

11. »sol« je ekvivalent sadržaja soli izračunat pomoću jednadžbe: sol = natrij $\times$ 2,5;

12. »vlakna« su polimeri ugljikohidrata s tri ili više monomernih jedinica, a koji nisu probavljivi niti se apsorbiraju u tankom crijevu, a pripadaju jednoj od sljedećih kategorija:

– jestivim polimerima ugljikohidrata koji su prirodno prisutni u hrani,

– jestivim polimerima ugljikohidrata dobivenim iz sirove hrane fizikalnim, enzimskim ili kemijskim postupkom koji imaju koristan fiziološki učinak pokazan kroz općeprihvaćene znanstvene dokaze,

– jestivim sintetskim polimerima ugljikohidrata koji imaju koristan fiziološki učinak pokazan kroz općeprihvaćene znanstvene dokaze.

13. »prosječna vrijednost« je vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari koju sadrži određena hrana te odražava odstupanja stvarne vrijednosti uzrokovane sezonskim promjenama, načinima prehrane i drugim čimbenicima.

PRILOG II.

TVARI ILI PROIZVODI KOJI UZROKUJU ALERGIJE ILI INTOLERANCIJE

1. Žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica, raž, ječam, zob, pir, kamut ili njihovi križanci, te proizvodi od tih žitarica, osim:

(a) glukoznih sirupa na bazi pšenice, uključujući dekstrozu^[12];

(b) maltodekstrina na bazi pšenice¹³;

(c) glukoznih sirupa na bazi ječma;

(d) žitarica koje se upotrebljavaju za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;

2. Rakovi i proizvodi od rakova;

3. Jaja i proizvodi od jaja;

4. Riba i riblji proizvodi, osim:

(a) riblje želatine koja se koristi kao nosač za vitamine i karotenoide;

(b) riblje želatine ili ribljeg mjehura koji se upotrebljavaju kao sredstvo za bistrenje piva i vina;

5. Kikiriki i proizvodi od kikirikija;

6. Zrna soje i proizvodi od soje, osim:

(a) potpuno rafiniranog sojinog ulja i masti¹³;

(b) prirodnih miješanih tokoferola (E306), prirodnog D-alfa tokoferola, prirodnog D-alfa tokoferol acetata i prirodnog D-alfa tokoferol sukcinata od soje;

(c) biljnih fitosterola i fitosterol estera od sojinog ulja;

(d) biljnog stanol estera proizvedenog od biljnih sterola dobivenih od sojinog ulja;

7. Mlijeko i mliječni proizvodi (uključujući laktozu), osim:

(a) sirutke koja se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;

(b) laktitola;

8. Orašasto voće, tj. bademi (*Amygdalus communis L.*), lješnjaci (*Corylus avellana*), orasi (*Juglans regia*), indijski oraščići (*Anacardium occidentale*), pekan orasi (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), brazilski orasi (*Bertholletia excelsa*), pistacije (*Pistacia vera*), makadamija ili kvinslandski orasi (*Macadamia ternifolia*) te njihovi proizvodi, osim orašastog voća koje se upotrebljava za proizvodnju alkoholnih destilata, uključujući etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla;

9. Celer i proizvodi od celera;

10. Gorušica i proizvodi od gorušice;

11. Sjeme sezama i proizvodi od sjemena sezama;

12. Sumporni dioksid i sulfiti pri koncentracijama većim od 10 mg/kg ili 10 mg/L računati kao ukupni SO₂, koji su u proizvodima pripremljenim za konzumaciju ili rekonstituiranim u skladu s uputama proizvođača;

13. Lupina i proizvodi od lupine;

14. Mekušci i proizvodi od mekušaca.

PRILOG III.

HRANA KOJA MORA BITI OZNAČENA JEDNIM ILI VIŠE DODATNIH NAVODA

VRSTA ILI KATEGORIJA HRANE	NAVODI
1. Hrana pakirana u određenim plinovima	
1.1. Hrana čija je trajnost produžena upotrebom plinova za pakiranje u	»pakirano u kontroliranoj atmosferi«.

skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima.	
2. Hrana koja sadrži sladila	
2.1. Hrana koja sadrži sladilo ili sladila odobrena u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima.	»sa sladilom/sladilima«, ovaj navod mora biti uz naziv hrane.
2.2. Hrana koja sadrži i dodani šećer ili šećere i sladilo ili sladila odobrena u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima.	»sa šećerom/šećerima i sladilom/sladilima«, ovaj navod mora biti uz naziv hrane.
2.3. Hrana koja sadrži aspartam/sol aspartam-acesulfama koji su odobreni u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima	»sadrži aspartam (izvor fenilanina)« mora biti navedeno na etiketi ako su aspartam/sol aspartam-acesulfama navedeni na popisu sastojaka samo E brojem. »sadrži izvor fenilanina« mora biti navedeno na etiketi ako je aspartam/sol aspartam-acesulfam naveden u popisu sastojaka samo svojim specifičnim nazivom.
2.4. Hrana koja sadrži više od 10% dodanih poliola odobrenih u skladu s Pravilnikom o prehrambenim aditivima	»prekomjerna konzumacija može imati laksativni učinak«.
3. Hrana koja sadrži glicirizinsku kiselinu ili njezinu amonijevu sol	
3.1. Slastice ili pića koja sadrže glicirizinsku kiselinu ili njezinu amonijevu sol zbog dodavanja tih tvari kao takvih ili slatkoga korijena (<i>Glycyrrhiza glabra</i>) u koncentraciji od 100 mg/kg ili 10 mg/l ili više.	»sadrži slatki korijen« mora se dodati neposredno nakon popisa sastojaka, osim ako je izraz »slatki korijen« već uključen u popis sastojaka ili u nazivu hrane. Ako popis sastojaka ne postoji, taj navod mora biti uz naziv hrane.
3.2. Slastice koje sadrže glicirizinsku kiselinu ili njezinu amonijevu sol zbog dodavanja tih tvari kao takvih ili slatkoga korijena (<i>Glycyrrhiza glabra</i>) u koncentraciji od 4 g/kg ili više.	»sadrži slatki korijen – osobe s povišenim krvnim tlakom trebale bi izbjegavati prekomjernu konzumaciju« mora se dodati neposredno nakon popisa sastojaka. Ako popis sastojaka ne postoji, taj navod mora biti uz naziv hrane.
3.3. Pića koja sadrže glicirizinsku kiselinu ili njezinu amonijevu sol zbog dodavanja tih tvari kao takvih ili slatkoga korijena (<i>Glycyrrhiza glabra</i>) u koncentraciji od 50 mg/l ili više ili 300 mg/l ili više u slučaju pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola.	»sadrži slatki korijen – osobe s povišenim krvnim tlakom trebale bi izbjegavati prekomjernu konzumaciju« mora se dodati neposredno nakon popisa sastojaka. Ako popis sastojaka ne postoji, taj navod mora biti uz naziv hrane.
4. Pića s visokim sadržajem kofeina ili hrana s dodatkom kofeina	
4.1. Pića, osim pića na bazi kave, čaja ili ekstrakta kave ili čaja čiji naziv	»Visoki sadržaj kofeina. Ne preporučuje se djeci, trudnicama ili dojiljama« treba se nalaziti u istom

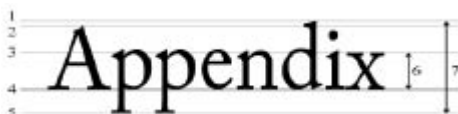
sadrži izraz »kava« ili »čaj«, a koja su: – namijenjena za konzumaciju bez promjene i sadrže kofein iz bilo kojeg izvora u količini većoj od 150 mg/l, ili – u koncentriranom ili dehidriranom obliku i koja nakon rekonstitucije sadrže kofein iz bilo kojeg izvora u količini većoj od 150 mg/l.	vidnom polju kao i naziv pića, nakon čega se, u skladu s člankom 13. stavkom 1. ovoga Pravilnika, u zagradi navodi sadržaj kofeina izražen u mg na 100 ml.
4.2. Hrana, osim pića, kojoj je kofein dodan u fiziološke svrhe.	»Sadrži kofein. Ne preporučuje se djeci ili trudnicama« treba se nalaziti u istom vidnom polju kao i naziv hrane, nakon čega se, u skladu s člankom 13. stavkom 1. ovoga Pravilnika, u zagradi navodi sadržaj kofeina izražen u mg na 100 g/ml. U slučaju dodataka prehrani, sadržaj kofeina se iskazuje po obroku koji je na etiketi preporučen za dnevnu konzumaciju.
5. Hrana s dodanim fitosterolima, esterima fitosterola, fitostanolima i esterima fitostanola	
5.1. Hrana ili sastojci hrane s dodanim fitosterolima, esterima fitosterola, fitostanolima i esterima fitostanola.	(1) »s dodanim biljnim sterolima« ili »s dodanim biljnim stanolima« treba se nalaziti u istom vidnom polju kao i naziv hrane; (2) količina dodanih fitosterola, estera fitosterola, fitostanola ili estera fitostanola (izražena u postocima ili u gramima slobodnih biljnih sterola/biljnih stanola na 100 g ili 100 ml hrane) navodi su u sklopu popisa sastojaka; (3) navod da je hrana namijenjena isključivo osobama koje žele smanjiti razinu kolesterola u krvi; (4) navodi da osobe koje koriste lijekove za smanjenje razine kolesterola u krvi mogu konzumirati proizvod samo pod medicinskim nadzorom; (5) lako uočljiv navod da hrana ne mora biti nutritivno prikladna za trudnice ili dojilje te djecu mlađu od 5 godina; (6) preporuka da hranu treba konzumirati u sklopu uravnotežene i raznovrsne prehrane koja uključuje redovito konzumiranje voća i povrća radi održavanja razina karotenoida;

	(7) u istome vidnom polju u kojemu se nalazi navod iz točke (3), navod da treba izbjegavati konzumaciju više od 3 g/dnevno dodanih biljnih sterola/biljnih stanola; (8) definicija obroka hrane ili sastojka hrane (po mogućnosti u g ili ml) s količinom biljnih sterola/biljnih stanola koju sadrži svaki obrok.
6. Zamrznuto meso, pripravci od zamrznutog mesa i zamrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva	
6.1. Zamrznuto meso, pripravci od zamrznutog mesa i zamrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva.	datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja ako je proizvod zamrznut više puta u skladu s točkom 3. Priloga X.
1 Koncentracija se odnosi na proizvode pripremljene za konzumaciju ili rekonstituirane u skladu s uputama proizvođača.	

PRILOG IV.

DEFINICIJA X-VISINE

X-VISINA

Legenda

1.	Gornja linija slova
2.	Visina velikih slova
3.	Srednja linija
4.	Linija teksta
5.	Linija slova ispod linije teksta
6.	x-visina
7.	Veličina slova

PRILOG V.

IZUZECI OD OBVEZNOG NAVOĐENJA HRANJIVIH VRIJEDNOSTI

1. Neprerađeni proizvodi koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka;

2. Prerađeni proizvodi koji su podvrgnuti samo jednom postupku prerade, i to zrenju, te koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka;
3. Voda namijenjena za konzumaciju, uključujući vodu čiji su jedini dodani sastojci ugljikov dioksid i/ili arome;
4. Začinsko bilje, začini ili njihove mješavine;
5. Sol i zamjene za soli;
6. Stolna sladila;
7. Proizvodi na koje se primjenjuje Pravilnik o ekstraktima kave i ekstraktima cikoriје (»Narodne novine« broj 81/10)[\[13\]](#);
8. Biljne i voćne infuzije, čaj, čaj bez kofeina, instant čaj ili čaj topljiv u vodi ili ekstrakt čaja, instant čaj ili čaj topljiv u vodi ili ekstrakt čaja bez kofeina koji ne sadrže druge dodane sastojke osim aroma koje ne mijenjaju hranjivu vrijednost čaja;
9. Fermentirani ocat i zamjene za ocat, uključujući one čiji su jedini dodani sastojci arome;
10. Arome;
11. Prehrambeni aditivi;
12. Pomoćne tvari u procesu proizvodnje;
13. Prehrambeni enzimi;
14. Želatina;
15. Tvari za želiranje;
16. Kvasac;
17. Žvakaće gume;
18. Hrana u ambalaži ili spremnicima čija je najveća površina manja od 25 cm²;
19. Hrana, uključujući hranu iz domaće proizvodnje, koju proizvođač malih količina izravno isporučuje krajnjem potrošaču ili lokalnim maloprodajnim trgovinama koje izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača.

PRILOG VI.

NAZIV HRANE I PODACI KOJI SE NAVODE UZ NAZIV HRANE

DIO A – OBVEZNI PODACI

1. Naziv hrane mora uključivati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj obradi (na primjer, u prahu, ponovno zamrznuta, liofilizirana, brzo smrznuta, koncentrirana, dimljena) u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih podataka moglo potrošača dovesti u zabludu.

2. U slučaju hrane koja je zamrznuta prije prodaje, a koja se prodaje u odmrznutom stanju, uz naziv hrane treba navesti »odmrznuto«.

Ovaj zahtjev se ne odnosi na:

(a) sastojke prisutne u gotovom proizvodu;

(b) hranu za koju je zamrzavanje tehnološki potreban korak u postupku proizvodnje;

(c) hranu kod koje odmrzavanje nema negativan učinak na njezinu sigurnost ili kakvoću.

Ova se točka primjenjuje ne dovodeći u pitanje točku 1.

3. Hrana obrađena ionizirajućim zračenjem mora biti označena jednim od sljedećih navoda:

»zračeno« ili »obrađeno ionizirajućim zračenjem« te drugi navodi iz Pravilnika o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju (»Narodne novine« broj 38/08)[\[14\]](#).

4. U slučaju hrane u kojoj je komponenta ili sastojak, za koje potrošač očekuje da se uobičajeno koriste ili da su prirodno prisutni, zamijenjeni različitom komponentom ili sastojkom, na etiketi, pored popisa sastojaka, treba jasno navesti komponentu ili sastojak koji je upotrijebljen za djelomičnu ili potpunu zamjenu:

(a) u neposrednoj blizini naziva proizvoda; i

(b) upotrebom slova čija x-visina iznosi najmanje 75% x-visine naziva proizvoda i koja nije manja od najmanje veličine slova propisane člankom 13. stavkom 2. ovoga Pravilnika.

5. U slučaju mesnih proizvoda, mesnih pripravaka i proizvoda ribarstva koji sadrže dodane bjelančevine, uključujući hidrolizirane bjelančevine podrijetlom od druge životinje, uz naziv hrane treba navesti da su prisutne te bjelančevine i njihovo podrijetlo.

6. U slučaju mesnih proizvoda i mesnih pripravaka u obliku komada, odreska, dijela ili obroka mesa, naziv hrane mora sadržavati navod o dodanoj vodi ako je dodana u količini većoj od 5% mase gotovoga proizvoda. Isti se zahtjevi primjenjuju na proizvode ribarstva i pripremljene proizvode ribarstva u obliku komada, odreska, dijela, obroka, fileta ili čitavoga proizvoda ribarstva.

7. Mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvodi ribarstva koji izgledaju kao da su dobiveni od cijeloga komada mesa ili ribe, ali se zapravo sastoje od različitih komada spojenih drugim sastojcima, uključujući prehrambene aditive i prehrambene enzime ili druge tvari, moraju biti označeni sljedećim navodom:

»sastavljeno i oblikovano meso od komada mesa« i »sastavljena i oblikovana riba od komada ribe«

DIO B – POSEBNI ZAHTJEVI OZNAČAVANJA »MLJEVENOG MESA«

1. Kriteriji sastava koja se provjeravaju na temelju dnevnoga prosjeka:

	Sadržaj masti	Omjer kolagena/mesnih bjelančevina ¹
– krto mljeveno meso	≤ 7%	≤ 12%
– čisto mljeveno goveđe meso	≤ 20%	≤ 15%
– mljeveno meso koje sadrži svinjsko meso	≤ 30%	≤ 18%
mljeveno meso drugih životinjskih vrsta	≤ 25%	≤ 15%
¹ Omjer kolagena/mesnih bjelančevina iskazan je kao postotak kolagena u mesnim bjelančevinama. Sadržaj kolagena znači sadržaj hidroksiprolina pomnožen s faktorom 8.		

2. Pored zahtjeva iz Poglavlja IV. Odjeljka V. Priloga III. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla, na etiketi se trebaju nalaziti sljedeći izrazi:

- »postotak masti manji od...«,

- »omjer kolagena/mesnih bjelančevina manji od...«.

3. Nadležno tijelo može dopustiti da se na tržište stavi mljeveno meso koje ne udovoljava kriterijima iz točke 1. ovoga Dijela, i to s nacionalnom oznakom koju nije moguće zamijeniti oznakama iz članka 5. stavka 1. Pravilnika o higijeni hrane životinjskog podrijetla.

DIO C – POSEBNI ZAHTJEVI U VEZI S OZNAČAVANJEM CRIJEVA ZA KOBASICE

Ako crijevo za kobasice nije jestivo, to mora biti navedeno.

PRILOG VII.

NAVOĐENJE SASTOJAKA

DIO A – POSEBNE ODREDBE O NAVOĐENJU SASTOJAKA PADAJUĆIM REDOSLIJEDOM

S OBZIROM NA MASU

Kategorija sastojka	Način navođenja na temelju mase
1. Dodana voda i hlapljivi proizvodi	Moraju se navoditi redoslijedom na temelju njihove mase u gotovom proizvodu. Količina vode dodane kao sastojak hrane računa se na način da se od

	ukupne količine gotovog proizvoda oduzme ukupna količina drugih upotrijebljenih sastojaka. Ta se količina ne uzima u obzir ako ne prelazi 5% mase gotovog proizvoda. To odstupanje ne vrijedi za meso, mesne pripravke, neprerađene proizvode ribarstva i neprerađene školjkaše.
2. Sastojci koji se upotrebljavaju u koncentriranom ili dehidriranom obliku i koji se rekonstituiraju tijekom proizvodnje	Mogu se navesti redoslijedom na temelju mase koja je zabilježena prije koncentriranja ili dehidriranja.
3. Sastojci koji se upotrebljavaju u koncentriranoj ili dehidriranoj hrani, a koja se rekonstituira dodatkom vode	Mogu se navesti redoslijedom na temelju udjela u rekonstituiranom proizvodu, pod uvjetom da popis sastojaka prati navod, kao na primjer »sastojci rekonstituiranog proizvoda« ili »sastojci proizvoda pripremljenog za upotrebu«.
4. Voće, povrće ili gljive, kod kojih niti jedno ne prevladava značajno s obzirom na masu i koji se koriste u udjelima koji mogu biti promjenjivi, koje se koristi u mješavini kao sastojci hrane	Mogu se zajedno navesti na popisu sastojaka kao »voće«, »povrće« ili »gljive«, nakon čega slijedi navod »u promjenjivim udjelima« popraćen popisom prisutnoga voća, povrća ili gljiva. U tim slučajevima mješavina se dodaje popisu sastojaka u skladu s člankom 18. stavkom 1. ovoga Pravilnika na temelju ukupne mase prisutnoga voća, povrća ili gljiva
5. Mješavine začina ili začinskog bilja gdje niti jedan začín ili začinsko bilje bitno ne prevladava prema masenom udjelu	Mogu se navesti različitim redoslijedom pod uvjetom da je u popisu sastojaka navedeno »u promjenjivim udjelima«
6. Sastojci koji čine manje od 2% gotovog proizvoda	Mogu se navesti različitim redoslijedom nakon drugih sastojaka
7. Sastojci koji su slični ili međusobno zamjenjivi i koji se koriste u proizvodnji ili pripremi hrane, a da se time ne mijenja sastav, priroda ili vrijednost hrane, te ako je njihov udio u gotovom proizvodu manji od 2%,	Mogu se navesti u sklopu popisa sastojaka s navodom »sadrži... i/ili...« ako je barem jedan od najviše dva sastojaka prisutan u gotovom proizvodu. Ova se odredba ne primjenjuje na prehrambene aditive ili sastojke iz Dijela C ovoga Priloga te na tvari ili proizvode iz Priloga II. koji uzrokuju alergije i intolerancije.
8. Rafinirana ulja biljnog podrijetla	Mogu se navesti zajedno u sklopu popisa sastojaka kao »biljna ulja«, nakon čega slijedi popis naziva određenog biljnog izvora te može slijediti navod »u promjenjivim udjelima«. Ako se navode zajedno, biljna se ulja uključuju u popis sastojaka u skladu s člankom 18. stavkom 1. ovoga Pravilnika na temelju ukupne mase prisutnih biljnih ulja. Izrazi »potpuno hidrogenirano« ili »djelomično hidrogenirano«, ovisno o slučaju, moraju se navesti uz naziv hidrogeniranog ulja.

9. Rafinirane masti biljnog podrijetla	Mogu se navesti zajedno u sklopu popisa sastojaka kao »biljne masti«, nakon čega slijedi popis naziva određenog biljnog izvora te može slijediti navod »u promjenjivim udjelima«. Ako se navode zajedno, biljne se masti uključuju u popis sastojaka u skladu s člankom 18. stavkom 1. ovoga Pravilnika na temelju ukupne mase prisutnih biljnih masti. Izrazi »potpuno hidrogenirano« ili »djelomično hidrogenirano«, ovisno o slučaju, moraju se navesti uz naziv hidrogenirane masti.
--	--

DIO B – NAVOĐENJE ODREĐENIH SAS TOJAKA NAZIVOM KATEGORIJE, UMJESTO NJIHOVIM SPECIFIČNIM NAZIVOM

Ne dovodeći u pitanje članak 21. ovoga Pravilnika, sastojci koji pripadaju jednoj od dolje navedenih kategorija hrane i koji su sastavni dijelovi druge hrane mogu biti navedeni nazivom te kategorije, umjesto specifičnim nazivom.

Definicija kategorije hrane	Naziv kategorije
1. Rafinirana ulja životinjskog podrijetla	»Ulje«, zajedno s pridjevom »životinjsko« ili navođenjem specifičnog životinjskog podrijetla. Izrazi »potpuno hidrogenirano« ili »djelomično hidrogenirano«, ovisno o slučaju, moraju se navesti uz naziv hidrogeniranog ulja.
2. Rafinirane masti životinjskog podrijetla	»Masti«, zajedno s pridjevom »životinjsko« ili navođenjem specifičnog životinjskog podrijetla. Izrazi »potpuno hidrogenirano« ili »djelomično hidrogenirano«, ovisno o slučaju, moraju se navesti uz naziv hidrogenirane masti.
3. Mješavine brašna dobivenog od dvije ili više vrsta žitarica	»Brašno«, nakon čega slijedi popis žitarica od kojih je dobiveno, padajućim redoslijedom s obzirom na masu.

Definicija kategorije hrane			Naziv kategorije
4. Škrob i škrob modificiran fizikalnim metodama ili enzimima			»Škrob«
5. Sve vrste riba, kada je riba sastojak druge hrane, i pod uvjetom da naziv i način prezentiranja te hrane ne upućuje na određenu vrstu ribe			»Riba«
6. Sve vrste sireva, kada je sir ili mješavina sireva sastojak druge hrane, i pod uvjetom da naziv i način prezentiranja te hrane ne upućuje na određenu vrstu sira			»Sir«
7. Svi začini čiji udio nije veći od 2% mase proizvoda			»Začin(i)« ili »mješavina začina«
8. Svo začinsko bilje ili njihovi dijelovi čiji udio nije veći od 2% mase proizvoda			»Začinsko bilje« ili »Mješavina začinskog bilja«
9. Sve vrste pripravaka guma koji se upotrebljavaju u proizvodnji gumenih baza za žvakaće gume			»Gumena baza«
10. Sve vrste usitnjenih pečenih proizvoda od žitarica			»Mrvice«
11. Sve vrste saharoze			»Šećer«
12. Bezvodna dekstroza ili dekstroza monohidrat			»Dekstroza«
13. Glukozni sirup i bezvodni glukozni sirup			»Glukozni sirup«
14. Sve vrste mliječnih bjelančevina (kazeini, kazeinati i bjelančevine sirutke) i njihove mješavine			»Mliječne bjelančevine« ili »Mliječni proteini«
15. Prešani, ekstrahirani ili rafinirani kakaov maslac			»Kakaov maslac«
16. Sve vrste vina na koje se primjenjuje Prilog V Pravilnika o kategorijama proizvoda od grožđa i vina, enološkim postupcima i ograničenjima (»Narodne novine« broj 114/10)			»Vino«
17. Skeletno mišićje1 sisavaca i ptica koje je prikladno za prehranu ljudi s prirodno sadržanim ili priraslim tkivom, ako ukupni sadržaj masti i vezivnih tkiva ne premašuje u nastavku navedene vrijednosti i ako je meso sastojak druge hrane.			»... meso« i naziv(i) životinjskih vrsta od kojih potječe
Najveći sadržaj masti i vezivnih tkiva pod nazivom »... meso«			
Vrsta	Sadržaj masti	Omjer kolagena/mesnih bjelančevina1	
– Meso sisavaca (osim kunića i svinja) i miješano meso različitih vrsta u kojemu prevladava meso sisavaca	25%	25%	
– Svinjsko meso	30%	25%	

Definicija kategorije hrane			Naziv kategorije
– Meso ptica i kunića	15%	10%	
1 Omjer kolagena/mesnih bjelančevina iskazan je kao postotak kolagena u mesnim bjelančevinama. Sadržaj kolagena znači sadržaj hidroksiprolina pomnožen s faktorom 8.			
Ako se te najveće vrijednosti premaše, ali ako su svi ostali kriteriji definicije »mesa« ispunjeni, sadržaj »... mesa« mora se smanjiti, a u popisu sastojaka treba navesti prisutnost masti i/ili vezivnog tkiva pored izraza »... meso«.			
Proizvodi na koje se odnosi definicija »strojno otkošenog mesa« nisu uključeni u ovu definiciju.			»strojno otkošeno meso« i naziv(i) životinjskih vrsta od kojih potječe
18. Sve vrste proizvoda na koje se primjenjuje definicija »strojno otkošenog mesa«			
¹ Ošit i žvakaći mišići dio su skeletnog mišićja, dok su srce, jezik, mišići glave (osim žvakaćih mišića), mišići karpusa, tarzusa i repa isključeni.			

DIO C – NAVOĐENJE ODREĐENIH SASTOJAKA NAZIVOM KATEGORIJE, NAKON KOJE SLIJEDI SPECIFIČAN NAZIV ILI E BROJ

Ne dovodeći u pitanje članak 21. ovoga Pravilnika, prehrambeni aditivi i prehrambeni enzimi, osim onih iz članka 20. točke (b) ovoga Pravilnika, koji pripadaju jednoj od kategorija iz ovoga Dijela, moraju biti označeni nazivom kategorije i specifičnim nazivom ili E brojem. Ako sastojak pripada u više kategorija, navodi se kategorija koja odgovara glavnoj funkciji toga sastojka u predmetnoj hrani.

Kiselina		Tvar za pjenjenje
Regulator kiselosti		Tvar za želiranje
Tvar protiv zgrudnjavanja		Tvar za poliranje
Tvar protiv pjenjenja		Tvar za zadržavanje vlage
Antioksidans		Modificirani škrob ²
Tvar za povećanje volumena		Konzervans
Bojilo		Potisni plin
Emulgator		Tvar za rahljenje
Emulgatorske soli ¹		Sekvestranti
Učvršćivač		Stabilizator
Pojačivač okusa/arome		Sladilo (tvar za zaslađivanje)
Tvar za tretiranje brašna		Zgušnjivač

¹Samo za topljene sireve i proizvode na bazi topljenih sireva.

²Nije potrebno navesti naziv aditiva ili E broj.

DIO D – NAVOĐENJE AROMA NA POPISU SASTOJAKA

1. Arome se navode jednim od sljedećih izraza:

– »aroma(-e)« ili više specifičnim nazivom ili opisom arome ako aromatična komponenta sadrži arome utvrđene u točkama (b), (c), (d), (e), (f), (g) i (h) članka 3. stavka 2. Pravilnika o aromama,

– »aroma(-e) dima« ili »aroma(-e) dima proizvedena(-e) od hrane ili kategorije ili izvora hrane« (npr. »aroma dima proizvedena od bukve«) ako aromatična komponenta sadrži arome utvrđene člankom 3. stavkom 2. točkom (f) Pravilnika o aromama i daje hrani aromu po dimu.

2. Izraz »prirodno« za opisivanje aroma upotrebljava se u skladu s člankom 17. Pravilnika o aromama.

3. Kinin i/ili kofein koji se koriste kao arome u proizvodnji ili pripremi hrane treba navesti na popisu sastojaka odmah nakon izraza »aroma(-e)«.

DIO E – NAVOĐENJE SLOŽENIH SASTOJAKA

1. Složeni sastojak može biti naveden u popisu sastojaka pod vlastitim nazivom, ako je taj naziv utvrđen posebnim propisom ili uobičajen, prema njegovoj ukupnoj masi, pod uvjetom da neposredno iza toga slijedi popis njegovih sastojaka.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 21. ovoga Pravilnika, popis sastojaka složenih sastojaka nije obvezan:

(a) ako je sastav složenoga sastojka utvrđen posebnim propisom i ako je udio složenog sastojka u gotovom proizvodu manji od 2%.; međutim, ova odredba ne primjenjuje se na prehrambene aditive koji podliježu odredbama članka 20. točke od (a) do (d) ovoga Pravilnika;

(b) za složene sastojke koji se sastoje od mješavina začina i/ili začinskog bilja čiji je udio u gotovom proizvodu manji od 2%, izuzev aditiva koji podliježu odredbama članka 20. točke od (a) do (d) ovoga Pravilnika; ili

(c) ako je složeni sastojak hrana za koju popis sastojaka nije propisan posebnim propisima.

PRILOG VIII.

NAVOĐENJE KOLIČINE SASTOJAKA

1. Navođenje količine sastojaka nije obvezno:

(a) za sastojak ili kategoriju sastojaka:

- (i) čija je ocijeđena neto masa navedena u skladu s točkom 5. Priloga IX. ovoga Pravilnika;
 - (ii) čiju je količinu potrebno označiti u skladu s odredbama posebnih propisa;
 - (iii) koji se upotrebljavaju u malim količinama u svrhu aromatiziranja; ili
 - (iv) čije navođenje u nazivu hrane ne utječe na odluku potrošača u državi u kojoj se stavljaju na tržište zato što variranje količine ne mijenja osnovne karakteristike hrane ili se hrana po njima ne razlikuje od slične hrane;
- (b) ako je posebnim propisima točno utvrđena količina sastojka ili kategorije sastojaka bez obveze označavanja; ili
- (c) u slučajevima iz točaka 4. i 5. Dijela A Priloga VII. ovoga Pravilnika.

2. Točke (a) i (b) članka 22. stavka 1. ovoga Pravilnika ne primjenjuju se u slučaju:

- (a) bilo kojeg sastojka ili kategorije sastojaka na koje se odnosi navod »sa sladilom(-ima)« ili »sa šećerom(-ima) i sladilom(-ima)« ako se taj navod nalazi uz naziv hrane u skladu s Prilogom III. ovoga Pravilnika; ili
- (b) bilo kojeg dodanog vitamina i minerala ako ta tvar podliježe navođenju hranjivih vrijednosti.

3. Količina sastojka ili kategorije sastojaka mora:

- (a) biti izražena kao postotak koji mora odgovarati količini sastojka ili sastojaka u trenutku uporabe; i
- (b) biti navedena u nazivu hrane ili neposredno pored naziva hrane, ili u popisu sastojaka uz odgovarajući naziv sastojka ili kategorije sastojaka na koje se odnosi.

4. Iznimno od točke 3.:

- (a) kod hrane koja je izgubila vodu nakon toplinske ili druge obrade, količina se izražava kao postotak koji odgovara količini upotrijebljenog sastojka ili sastojaka u gotovom proizvodu, osim ako ta količina ili ukupna navedena količina svih sastojaka prelazi 100%, kada se količina navodi na temelju mase sastojka ili sastojaka upotrijebljenih za pripremu 100 g gotovog proizvoda;
- (b) količina hlapljivih sastojaka navodi se na temelju njihovoga masenog udjela u gotovom proizvodu;
- (c) količina sastojaka upotrijebljenih u koncentriranom ili dehidriranom obliku, a koji su rekonstituirani tijekom proizvodnje, može se navesti na temelju njihovoga masenog udjela koji je zabilježen prije njihova koncentriranja ili dehidratacije;
- (d) u slučaju koncentrirane ili dehidrirane hrane koja se rekonstituirala dodavanjem vode, količina sastojaka se može navesti na temelju njihovoga masenog udjela u rekonstituiranom proizvodu.

PRILOG IX.

NAVOĐENJE NETO KOLIČINE

1. Navođenje neto količine nije obvezno za hranu:

(a) koja gubi značajni dio svojega obujma ili mase i prodaje se po komadu/broju ili važe u prisutnosti kupca;

(b) neto količine manje od 5 g ili 5 ml; međutim, ova odredba ne primjenjuje se na začine i začinsko bilje; ili

(c) koja se obično prodaje po komadu/broju, pod uvjetom da je broj komada moguće lako vidjeti i izbrojati izvana ili, ako to nije slučaj, da je on naveden.

2. Ako je posebnim propisima propisano navođenje određene vrste količine (kao što su nazivna količina, minimalna količina ili prosječna količina), ta se količina u smislu ovoga Pravilnika smatra neto količinom.

3. Ako se pretpakovina sastoji od dvije ili više pojedinačnih pretpakovina koje sadrže jednaku količinu iste hrane, navode se neto količina svake pojedinačne pretpakovine i ukupni broj pojedinačnih pretpakovina. Međutim, navođenje tih podataka nije obvezno ako se ukupni broj pojedinačnih pretpakovina može jasno vidjeti i izbrojati izvana te ako je izvana jasno vidljiva barem jedna oznaka neto količine pojedinačne pretpakovine.

4. Ako se pretpakovina sastoji od dvije ili više pojedinačnih pretpakovina koje se ne prodaju pojedinačno, navodi se ukupna neto količina i ukupni broj pojedinačnih pretpakovina.

5. Ako se kruta hrana nalazi u tekućem mediju, navodi se i ocijedena neto količina hrane. Ako je hrana glazirana, navedena neto količina hrane ne uključuje glazuru.

U smislu ove točke »tekući medij« podrazumijeva sljedeće proizvode kao mješavine i, također, zamrznute ili brzo smrznute, pod uvjetom da je tekućina samo dodatak osnovnim elementima hrane i da stoga nije odlučujući čimbenik prilikom kupnje: vodu, vodene otopine soli, rasol, vodene otopine prehrambenih kiselina, ocat, vodene otopine šećera, vodene otopine drugih sladila, voćne sokove ili sokove od povrća u slučaju voća ili povrća.

PRILOG X.

DATUM MINIMALNE TRAJNOSTI, »UPOTRIJEBITI DO« DATUM I DATUM ZAMRZAVANJA

1. Datum minimalne trajnosti navodi se kako slijedi:

(a) ispred datuma se navodi sljedeći tekst:

– »Najbolje upotrijebiti do...« kada datum uključuje oznaku dana,

– »Najbolje upotrijebiti do kraja...« u ostalim slučajevima;

(b) iza riječi iz točke (a):

- slijedi datum, ili
- podatak gdje se na ambalaži nalazi datum.

Po potrebi se uz te podatke navodi opis uvjeta skladištenja kojih se treba pridržavati kako bi hrana zadržala svoja svojstva tijekom određenog razdoblja;

(c) oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

Međutim, u slučaju hrane:

- čija trajnost nije dulja od 3 mjeseca, dovoljno je navesti dan i mjesec,
- čija je trajnost dulja od 3 mjeseca, ali kraća od 18 mjeseci, dovoljno je navesti mjesec i godinu,
- čija je trajnost dulja od 18 mjeseci, dovoljno je navesti godinu;

(d) u skladu s posebnim odredbama kojima su propisani drugi načini navođenja datuma, navođenja datuma minimalne trajnosti se ne zahtjeva za:

- svježe voće i povrće, uključujući krumpir, koje nije oguljeno, rezano ili obrađeno na sličan način; ovo odstupanje ne vrijedi za proklijalo sjeme i slične proizvode, kao što su klice mahunarki,
- vina, likerska vina, pjenušava vina, aromatizirana vina i slične proizvode dobivene od voća, osim grožđa, te pića tarifne oznake 2206 00 dobivena od grožđa ili mošta od grožđa,
- pića koja sadrže 10% vol. ili više alkohola,
- kolače i pekarske proizvode koji se, s obzirom na njihov sastav i namjenu, konzumiraju unutar 24 sata od proizvodnje,
- ocat,
- kuhinjsku sol,
- kristal šećer,
- slastice koje se uglavnom sastoje od aromatiziranih i/ili obojenih šećera,
- žvakaće gume i slične proizvode za žvakanje.

2. »Upotrijebiti do« datum navodi se kako slijedi:

(a) ispred datuma navode se riječi: »Upotrijebiti do...«;

(b) iza riječi iz točke (a):

– slijedi datum, ili

– podatak gdje se na ambalaži nalazi datum.

Uz te podatke navodi se opis uvjeta skladištenja kojih se treba pridržavati;

(c) oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i, po mogućnosti, godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku;

(d) »upotrijebiti do« datum navodi se na svakoj pojedinačnoj pretpakovini.

3. Datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja, kako je naveden u točki 6. Priloga III., navodi se kako slijedi:

(a) ispred datuma navodi se tekst: »Zamrznuto dana...«;

(b) iza riječi iz točke (a):

– slijedi datum, ili

– podatak gdje se na ambalaži nalazi datum;

(c) oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.

PRILOG XI.

VRSTE MESA ZA KOJE JE OBVEZNO NAVOĐENJE ZEMLJE PODRIJETLA ILI MJESTA PODRIJETLA

Tarifne oznake (Kombinirane nomenklature 2010)	Opis
0203	Svinjsko meso, svježe, rashlađeno ili zamrznuto
0204	Ovčje ili kozje meso, svježe, rashlađeno ili zamrznuto
Ex 0207	Meso peradi tarifne oznake 0105, svježe, rashlađeno ili zamrznuto

PRILOG XII.

ALKOHOLNA JAKOST

Stvarna alkoholna jakost po volumenu pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola označava se s brojkom koja uključuje jednu decimalnu znamenku. Nakon brojčanog podatka o

alkoholnoj jakosti slijedi oznaka »% vol.«, a ispred njega može biti navedena riječ »alkohol« ili skraćenica »alk.«.

Alkoholna jakost određuje se pri 20 °C.

Pozitivna i negativna dopuštena odstupanja u odnosu na navedenu alkoholnu jakost po volumenu, izraženu u apsolutnim vrijednostima, navedena su u sljedećoj tablici. Primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odstupanja koja proizlaze iz analitičke metode za određivanje alkoholne jakosti.

Opis pića	Pozitivno ili negativno odstupanje
1. Pivo tarifne oznake 2203 00 najveće alkoholne jakosti 5,5% vol.; negazirana pića tarifne oznake 2206 00 dobivena od grožđa	0,5% vol.
2. Pivo alkoholne jakosti veće od 5,5% vol; gazirana pića tarifne oznake 2206 00 proizvedena od grožđa; voćna vina od kruške, jabuke i ostalog voća osim grožđa, pjenušava, polupjenušava; pića proizvedena fermentacijom meda	1% vol.
3. Pića koja sadrže macerate voća i dijelova biljaka	1,5% vol.
4. Sva ostala pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola	0,3% vol.

PRILOG XIII.

PREPORUČENI UNOS

DIO A – PREPORUČENI DNEVNI UNOS VITAMINA I MINERALA (ODRASLI)

1. Vitamini i minerali koji se mogu navesti te njihovi preporučeni unosi (PU)

Vitamin A (µg)	800	Klorid (mg)	800
Vitamin D (µg)	5	Kalcij (mg)	800
Vitamin E (mg)	12	Fosfor (mg)	700
Vitamin K (µg)	75	Magnezij (mg)	375
Vitamin C (mg)	80	Željezo (mg)	14
Tiamin (mg)	1,1	Cink (mg)	10
Riboflavin (mg)	1,4	Bakar (mg)	1
Niacin (mg)	16	Mangan (mg)	2
Vitamin B6 (mg)	1,4	Fluor (mg)	3,5
Folna kiselina (µg)	200	Selen (µg)	55

Vitamin B12 (µg)	2,5	Krom (µg)	40
Biotin (µg)	50	Molibden (µg)	50
Pantotenska kiselina (mg)	6	Jod (µg)	150
Kalij (mg)	2 000		

2. Značajna količina vitamina i minerala

U pravilu, pri određivanju značajne količine u obzir treba uzeti sljedeće vrijednosti:

- 15% preporučenih unosa iz točke 1. na 100 g ili 100 ml u slučaju proizvoda koji nisu pića,
- 7,5% preporučenih unosa iz točke 1. na 100 ml u slučaju pića, ili
- 15% preporučenih unosa iz točke 1. po obroku ako pretpakovina sadrži samo jedan obrok.

DIO B – PREPORUČENI UNOSI ENERGIJE I ODABRANIH HRANJIVIH TVARI, OSIM VITAMINA I MINERALA (ODRASLI)

Energija ili hranjiva tvar	Preporučeni unos
Energija	8 400 kJ/2 000 kcal
Ukupne masti	70 g
Zasićene masne kiseline	20 g
Ugljikohidrati	260 g
Šećeri	90 g
Bjelančevine	50 g
Sol	6 g

PRILOG XIV.

FAKTORI PRETVORBE

FAKTORI PRETVORBE ZA IZRAČUN ENERGIJE

Energetska vrijednost koja se navodi računa se upotrebom sljedećih faktora pretvorbe:

– ugljikohidrati (osim poliola)	17 kJ/g – 4 kcal/g
– polioli	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
– bjelančevine	17 kJ/g – 4 kcal/g
– masti	37 kJ/g – 9 kcal/g
– salatrini	25 kJ/g – 6 kcal/g

– alkohol (etanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
– organske kiseline	13 kJ/g – 3 kcal/g
– vlakna	8 kJ/g – 2 kcal/g
– eritritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

PRILOG XV.

NAVOĐENJE I PREZENTIRANJE HRANJIVIH VRIJEDNOSTI

Mjerne jedinice koje se upotrebljavaju pri navođenju hranjivih vrijednosti za energiju (kilodžuli (kJ) i kilokalorije (kcal)) i masu (grami (g), miligrami (mg) ili mikrogrami (µg)) te redoslijed prezentiranja podataka, ovisno o slučaju, su sljedeće:

Energija	kJ/kcal
masti	g
od kojih	
– zasićene masne kiseline	g
– jednostruko nezasićene masne kiseline	g
– višestruko nezasićene masne kiseline	g
ugljikohidrati	g
od kojih	
– šećeri	g
– poliolli	g
– škrob	g
vlakna	g
bjelančevine	g
sol	g
vitamini i minerali	jedinice utvrđene u točki 1. Dijela A Priloga XIII.

[1] Zakonom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. kojom se utvrđuju opća načela i uvjeti zakona o hrani, osniva Europska agencija za sigurnost hrane, te utvrđuju postupci u predmetu zdravstvene ispravnosti hrane.

[2] Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni prehrambenih proizvoda.

[3] Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 1332/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim enzimima.

[4] Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim aditivima.

[5] Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o aromama i određenim sastojcima hrane s aromatskim svojstvima za uporabu u i na hrani.

[6] Pravilnikom su preuzete odredbe Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. kojom se utvrđuju posebna pravila higijene hrane životinjskog podrijetla.

[7] Pravilnik preuzima odredbe:

– Direktive 2009/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o iskorištavanju i stavljanju na tržište prirodnih mineralnih voda;

– Direktive Komisije 2003/40/EZ od 16. svibnja 2003. koja određuje popis, dopuštene količine i zahtjeve za označavanje sastojaka prirodnih mineralnih voda i uvjete za korištenje zraka obogaćenog ozonom u obradi prirodnih mineralnih voda i izvorskih voda;

– Uredbe Komisije 115/2010 od 9. veljače 2010. koja propisuje uvjete uklanjanja fluorida iz prirodne mineralne i prirodne izvorske vode aktivnim aluminijskim oksidom;

– Direktive Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kakvoći vode za ljudsku potrošnju.

[8] Pravilnikom se preuzimaju odredbe Direktive 2009/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o hrani za posebne prehrambene potrebe i Uredba Komisije EZ 953/2009. od 13. listopada 2009. o tvarima koje se u posebne prehrambene svrhe mogu dodati hrani za posebne prehrambene potrebe.

[9] Zakonom su preuzete odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 510/2006 od 20. ožujka 2006. o zaštiti zemljopisnih oznaka i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i Uredbe Vijeća (EZ) br. 509/2006 od 20. ožujka 2006. o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantirano tradicionalnim specijalitetima.

[10] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive 2002/46/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 10. lipnja 2002. o usklađivanju zakonodavstava država članica o dodacima prehrani.

[11] Pravilnicima su preuzete odredbe Direktive 2009/39/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o hrani za posebne prehrambene potrebe i posebne Direktive navedene u članku 4. stavku 1. te Direktive.

[12] I njihovih proizvoda ako se postupkom kojemu su podvrgnuti vjerojatno neće povećati razina koja uzrokuje alergiju za proizvod od kojega su dobiveni, a koju je procijenila Europska Agencija za Sigurnost Hrane (EFSA).

[13] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive 1999/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o ekstraktima kave i ekstraktima cikorije, čitava ili mljevena zrna kave i čitava ili mljevena zrna kave bez kofeina

[14] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive 1999/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o usklađivanju zakona država članica u vezi s hranom i sastojcima hrane podvrgnutih ionizirajućem zračenju i Direktive 1999/3/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o utemeljenju liste u vezi s hranom i sastojcima hrane podvrgnutim ionizirajućem zračenju.